

Läsläxa,

varför det?

Anette Sigemo och Helena Pålsson

Stockholms universitet Institutionen för utbildningsvetenskap med
inriktning mot språk och språkutveckling.

Examensarbete 30 hp
Examensämne: Läsläxa
Språk och språkutveckling (61-90 hp)
Vårterminen 2008
Examinator: Mats Myrberg
English title: Reading homework, why?

**Stockholms
universitet**

O mäktiga feer, ge mitt barn i faddergåva inte bara hälsa, skönhet, rikedom och allt det där ni brukar komma stickande med – ge mitt barn läshunger, det ber jag er om med brinnande hjärta! Jo, för jag vill så gärna att mitt barn ska få i sin hand nyckeln till det förtrollade landet, där man kan hämta den sällsammaste av all glädje. (Lindgren, 2007 s. 43)

Sammanfattning

Läsläxa, varför det? Vi tar i vår uppsats upp vad läsläxan gynnar eleven i dess språkutveckling. Ses läsläxan endast som en kommunikationslänk mellan föräldrar och lärare, eller är föräldrarna informerade om syftet med läsläxan? Vi har i vårt arbete försökt belysa vikten av ett gott samarbete mellan föräldrar och lärare då det gäller läsläxan. Vårt arbete är uppdelat i olika områden där vi berör läsning, självbild/själkänsla, föräldrasamverkan och läxor. Alla dessa delar påverkar elevens språkutveckling och skolarbete. Får föräldrarna den information som behövs för att hjälpa sitt barn med läsläxan enligt föräldrarna själva? Tycker lärarna att de kunnat ge mer och/eller tydligare information om läsläxan? Vi har i vårt arbete använt oss av kvantitativ undersökning, enkäter och kvalitativ undersökning, intervjuer för att få fram ett utförligt resultat från både föräldrar och lärare. Resultatet har vi fått fram genom att skicka hem enkäter till föräldrarna och sedan intervjuat berörda lärare i de klasser som fått enkäten. De uppgifter som vi har fått fram visar att samarbetet mellan föräldrar och lärare i stort är gott. Även att man aldrig kan ge tillräcklig information kring läsläxan som har en stor betydelse för elevens språkutveckling, vilket framgår bland annat i vår teoridel. I vår undersökning fick vi även fram att läsläxan många gånger är en kommunikationslänk mellan hem och skola, enligt lärarna i de lägre klasserna, men är språkfrämjande för eleven. Att ett gott samarbete mellan hem och skola är A och O för den enskilda elevens skolarbete är något som framgått i vår undersökning. Även vikten av att föräldrar hjälper sitt barn med läsläxan och att lärarna är pedagoger med bred metodkompetens och teoretisk förståelse för ämnen är av största vikt för varje elev.

Nyckelord: Läsläxa, Läsinläring, Hög/tystläsning, Läxor, Föräldrasamverkan och självidentitet.

Förord

Vårt samarbete under tiden med uppsatsen har fungerat väl och vi har tillgodogjort oss nya erfarenheter både socialt och teoretiskt. Vi har under arbetets gång haft gemensamt ansvar för litteraturen, för att få en så heltäckande bild kring språk- och språkutveckling. Båda har tagit stort ansvar för allt arbete med uppsatsen. Vi har tillsammans strukturerat fram design och sammanställt materialet för vår uppsats. På detta sätt kan vi inte peka ut någon del i vår uppsats som enbart är skriven av en av oss.

Vårt arbete är tänkt som en jordnära uppsats med fokus i verkligheten.

Farbror Melker, vet du vad? Om du inte kan skriva så att jag förstår det, då kan du lika gärna sluta upp (Ur Vi på Saltkråkan, Lindgren, 2007, s. 5).

Vår förhoppning är att både lärare och föräldrar ska kunna ta del av vår uppsats. Lärarna skulle kunna hänvisa till delar av detta arbete då de ska informera föräldrar om elevernas språkutveckling utifrån läsläxan. Föräldrarna kan på ett övergripande sätt få del av information, oavsett tidigare kunskap om ämnet, då det gäller de olika funktioner för elevers läsutveckling. Utifrån lärarnas perspektiv kan informationen om läsläxan vara självklar då de som lärare redan är insatta i ämnet. Det är viktigt att läraren informerar från grunden då många föräldrar inte tidigare har denna kunskap om läsning. Genom vår uppsats kan lärarna på ett överskådligt sätt ta del av föräldrarnas syn på läsläxan. Vår önskan är att lärarna genom denna information ska kunna utforma tydligare anvisningar till hemmet då det gäller läsläxan.

Vi vill härmed tacka alla de föräldrar som tog sig tid och svara på vår enkät. Ett särskilt tack till de fyra personer som tog sig tid att se över vår enkät och ge synpunkter på våra frågor för att enkäten sedan skulle vara rätt utformad. Vi vill även tacka de lärare som avsatte tid för intervju med oss och som har hjälpt oss att dela ut och samla in enkäter. Ni har alla varit ovärderliga och denna undersökning skulle aldrig kunna genomföras utan er. TACK!

Ett stort tack till våra män som har hjälpt oss med IT-support, ni har varit våra räddare i nöden. Även till alla våra egna barn vill vi ge en stor kram som har stått ut med mammor bakom böcker och datorn. Nu får ni tillbaka oss!

Tack!

Anette och Helena

Stockholm den 30 maj 2008

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
2. Syfte	8
2.1 Frågeställningar	8
3. Litteraturgenomgång	9
3.1 Historik	9
3.2 Läsning	9
3.2.1 Högläsning.....	11
3.2.2 Tyst läsning/ Individuell läsning.....	12
3.3 Föräldrasamverkan	13
3.4 Självbild/Självkänsla	14
3.5 Läxor	16
3.5.1 Läsläxa	17
4. Tidigare forskning.....	18
4.1 Läsning	19
4.2 Föräldrasamverkan	22
4.3 Självbild/Självkänsla	24
4.4 Läxor	24
4.4.1 Läsläxa	25
4.5 Sammanfattning av denna forskning.....	25
5. Metod.....	27
5.2 Genomförande.....	28
5.2.1 Kvantitativ undersökning - enkäten	28
5.2.2 Kvalitativ undersökning – intervju.....	29
5.3 Bortfall.....	30
5.3.1 Enkät	30
5.3.2 Intervju.....	30
5.4 Trovärdighet.....	30
5.4.1 Enkät	30
5.4.2 Intervju.....	31
5.5 Bearbetning.....	31
5.5.1 Enkät	31
5.5.2 Intervju.....	31
5.6 Etiska aspekter	32
6. Resultat	33
6.1 Enkäten.....	33
6.2 Intervju	36
6.3 Sammanställning av enkät och intervju	39

7. Analys och diskussion av resultatet	40
7.1 Metoddiskussion	40
7.2 Avslutande analys och diskussion	40
7.3 Eventuell framtida forskning	47
7.4 Efterarbete	48
8. Referenslista.....	49
8.1 Internet referenser	52
9. Bilaga	53
9.1 Informationsbrev angående kommande enkät	54
9.2 Informationsbrev angående kommande enkät	55
9.3 Enkät om elevernas språkutveckling	56
9.4 Informationsbrev till lärare	59
9.5 Informationsbrev till lärare	60
9.6 Intervjuguide	61
9.7 Enkät	62
9.8 Intervjuer av lärare	65
9.9 Tackbrev till föräldrarna	766
9.10 Tackkort till lärarna	777

1. Inledning

I dagens samhälle menar Körling (2006) att kraven på att kunna läsa har ökat avsevärt. Det som bara för några generationer sedan räknades som läskunnighet skulle i dagens samhälle inte ses som läskunnig. Dagens informationssamhälle har en snabb utveckling genom TV, data, tidningar och detta ställer högre krav på människans läsförmåga. Vi exponeras för en mängd information, som innebär att vi måste kunna hantera texter och förstå innehåll och budskap. De som inte uppfyller detta krav löper stor risk att falla utanför samhällets ramar. Att kunna använda sig utav ett språk både muntligt och skriftligt är något som är självklart i vårt samhälle idag. Samhället sätter ”normen”, det vill säga kraven på läskunnigheten hos individen för att klara vardagen i det samhälle som personen lever i (Körling, 2006).

Att bara läsa men inte förstå innebörden ger inte ett fullgott läsande. Vi behöver inte bara läsflyt utan även förståelse för det vi tar till oss, både i skrift och tal. För att alla människor skall bli läs- och skrivkunniga är det av stor vikt att vi i skolan och hemmet gör läsningen till något lustfyllt och intressant (Körling, 2006).

Läsningen påverkar även andra ämnen i skolan. Enligt Läroplanen för den obligatoriska grundskolan (Lpo 94) är det skolans ansvar att varje elev efter genomgången grundskola ska behärska det svenska språket och kunna lyssna, läsa aktivt samt uttrycka sig i tal och skrift. Ett av målen i svenska, som eleverna ska ha uppnått i skolår 5, är att kunna läsa med flyt både högt och tyst, uppfatta händelseförlopp och budskap i böcker samt kunna samtala och reflektera över texter (Skolverket, 2000).

Skolan bygger på det skrivna språket varför skolans uppdrag är att skapa läsande elever
(Grundskoletidningen, nr: 2, 2006, s. 20).

Trots att vikten av att kunna läsa har ökat kan vi idag se att dagens elever har blivit sämre på att läsa (Grundskoletidningen, 2006).

I Värmlands Folkblad ger Myrberg (2008) sin syn på läsutvecklingen i Sverige under de senaste decennierna. Han säger att dagens ungdomar läser sämre än tidigare föräldragenerationer, vilket inte har hänt under modern tid. Detta kan enligt Myrberg (2008) bero på flera saker. Han tar upp lärarkompetensen som har blivit sämre, men även att dagens barn och ungdomar läser mindre. Datorer och TV-tittande tar mer tid av barnens intressen och ersätter böcker. Trots detta anser Myrberg (2008) att vi har en bra skola i Sverige. Han tycker att vi måste satsa på att utbilda mer kompetenta lärare, men även uppmuntra eleverna själva att söka kunskap i texter för att bli mer delaktiga i det skrivna.

Även Sundblad (2008) tar upp i Aftonbladet vikten av läsning för att fungera i samhället. Han menar att elever måste läsa böcker även på fritiden och av eget intresse för att klara skolans mål. Detta påverkar inte bara svenskämnet utan skolans alla ämnen anser han. Här

utvecklar eleven språket och sin egen fantasi. Han fortsätter och poängterar vikten av skriftspråket, att skriftspråket och läsningen är starkt sammanflätade. Då många barns fritid upptas av TV-tittande och datoranvändandet är det av stor vikt att föräldrarna uppmuntrar sitt barn att komma igång med läsning på egen hand. Detta kan göras genom att hitta böcker som intresserar barnen.

Det går inte att överdriva hur viktig läsningen är för att ungdomar ska klara skolan, och de krav som samhället ställer, säger Sundblad (2008).

Läsningen är en viktig grund till kunskap och lärande. Det är vår viktigaste uppgift som lärare att ge eleven kunskapen att läsa men även väcka intresse och lust att läsa. En möjlighet att öka läsförmågan och läsintresse hos eleverna kan vara att involvera föräldrarna på ett bättre sätt i barnens läsutveckling. Detta skulle kunna ske genom att lärarna informerar föräldrarna *hur* de kan göra för att främja elevernas språkutveckling genom en aktivare läxläsning i hemmet. Det är viktigt att lärarna ger föräldrarna kunskap om läsläxans betydelse då det gäller barnets språkutveckling, men även hur läsningen och läsläxan påverkar andra ämnen i skolan då läsningen inte fungerar obehindrat. Även om omgivningen, hemmet och skolan, är god för läsutvecklingen måste skolan och föräldrarna medvetet arbeta ytterligare för att stimulera läsningen i en positiv riktning.

När vi i vår utbildning har läst kursen Språk och Språkutveckling har vi fått förståelse för hur viktig läsningen är för barnen. Både när de är små och vi läser högt för dem och senare då de själva börjar läsa. I dagens samhälle krävs det att vi är litterata, vilket innebär att vi inte klarar oss utan att vara läskunniga. Läskunnigheten innebär mycket mer än vad vi först tänker på, här ingår avkodning, förståelse, läshastighet, ordkunskap och sist men inte minst att läsningen påverkar en persons självbild.

Utifrån våra nya kunskaper vill vi se hur samarbetet mellan hem och skola är utformat då det gäller informationen kring läsning och läxor. Då ämnet är brett har vi fokuserat på läsläxan som kommunikationslänken mellan hem och skola.

Alla föräldrar vill sitt barns bästa, utifrån sina egna förutsättningar!

2. Syfte

Syftet med detta examensarbete är att undersöka om föräldrarna är medvetna om att de genom att hjälpa sina barn med läsläxan på ett aktivt sätt kan främja sitt barns språkutveckling genom att få rätt information från lärarna. Vi avser att även undersöka om den information som läraren ger föräldrarna är tillräcklig och förståelig beträffande läsläxan.

Vi vill med denna uppsats belysa vikten av föräldrarnas delaktighet i sina barns språkutveckling. Med en sådan enkel sak som att ta oss tid till våra barns läsläxa, tror vi att man kan hjälpa barn i deras språkutveckling och få eleverna att bli mer intresserade av läsning. Lärarna i sin tur skulle kanske kunna förbättra informationen till föräldrarna om vad de kan hjälpa till med för att förebygga att deras barn inte får svårigheter med sin läsning och skolarbete.

2.1 Frågeställningar

1. Anser föräldrarna att de får de anvisningar från skolan som de behöver för att hjälpa sina barn med läsläxan i hemmet på ett adekvat sätt?
2. Skulle föräldrarna engagera sig mer i barnens läsläxa om de hade mer kunskap om läsning och dess betydelse för elevens skolarbete?
3. Tror sig föräldrarna känna till skillnaden mellan högläsning, tyst läsning och att läsa högt för sina barn?
4. Tycker lärarna att de ger föräldrarna tillräckligt tydlig information om hur de ska arbeta med läsläxan hemma för att på bästa sätt främja barnets läsutveckling?
5. Ser lärarna läsläxan endast som en kommunikationslänk mellan skolan och hemmet, eller tycker de att den fyller ett språkfrämjande syfte för eleverna?
6. Ändras läsläxans betydelse och samarbetet mellan hem och skola från årskurs 1 till årskurs 6?

3. Litteraturgenomgång

Det är intressant att läsa om läsning och läsinlärning då det omfattas av så mycket. Vi har här tänkt sammanfatta de olika delar angående läsning. Många tänker inte på att skillnaden mellan högläsning och tyst läsning är stor och att de gynnar eleven på olika sätt. Att sedan elevens självbild påverkas genom att vara en bra eller mindre bra läsare är beroende av erfarenheter från omgivningen. Mycket av detta kan föräldrarna hjälpa sitt barn med även om de själva inte anses som goda läsare. Vi tar även upp läxors betydelse för skolarbetet, där vi har plockat ut läsläxan som en egen del då läsläxan kan ses som en länk mellan skolan och hemmet.

3.1 Historik

Amborn och Hansson (2002) skriver hur man sett på läsning ur ett historiskt perspektiv. 1842 fick vi folkskolan och 1858 småskolan, men innan dess var det kyrkan som bestämde och husförhören förutsatte läskunnighet. Kunde man inte läsa fick man inte konfirmera sig och om man inte konfirmerade sig fick man inte gifta sig.

1868 kom Läsebok för folkskolan att spridas, syftet med den var att fostra. Flit, dygd, skötsamhet och nytta genomsyrade böckerna. I och med detta var det slutet för kyrkans dominans och dess inflytande. Undervisningsplanen omfattade nu att eleven skulle bekanta sig med svensk litteratur som var anpassad för elevens ålder och utveckling. Nu läste eleven för att lära sig om svensk natur och hembygden, det var därför eleven skulle läsa (Amborn & Hansson, 2002).

Först 1955 stod det i undervisningsplanen att skönlitteraturen skulle lära eleverna vad som var litterärt värdefullt och dessutom skulle det ge eleverna något, ge dem lust att läsa mer. Det var förmodligen här som begreppet ”bänkbok” föddes. I den senaste läroplanen Lpo 94 menar man att läskunnighet är en förutsättning för ett aktivt deltagande i samhället. Det är genom litteraturen och läsningen som man utvecklar fantasi och lust att lära (Amborn & Hansson, 2002).

3.2 Läsning

Läsning är i dagens samhälle ett måste, dels för den enskilda individens välbefinnande men även för att kommunikationen skall fungera i samhället. Kan vi inte läsa och skriva faller vi utanför samhällets norm, vi kan inte ta till oss den information som ständigt flödar runt omkring oss (Taube, 2007). Förr var avsaknaden på att kunna läsa och skriva inte ett avgörande handikapp för att kunna fungera i samhället. Men idag blir det allt svårare att vara utan dessa färdigheter. Detta beror på samhällsutvecklingen som idag har stora krav på

medborgarnas läskunnighet, även de flesta arbeten kräver mer av de anställda när det gäller läskunnighet och förståelse, även inom andra språk som till exempel engelska.

Genom att vi lär oss att läsa genomgår vi en förändring av tillstånd, från att vara beroende av vad andra läser för oss till att självständigt ta till oss språket och kulturen. Barn som lär sig läsa släpps in i den litterata världen och den gemenskap som detta medför (Manguel, 1999). Barnet ska se att de får något tillbaka genom att de lär sig skriftspråket och då kan erövra böcker och fakta på egen hand. Läsning är en komplicerad process och det krävs lång övning för att kunna utvecklas till fullgoda läsare. Även Ejeman och Molloy (1997) tar upp att läsning är en mycket komplicerad process som kan ta mycket av elevens förmåga vid inläringen.

Alla utvecklas vi olika och det är inte en självklarhet att läsningen blir något som ligger i barnets intresse. För att man ska vara fullt litterat behövs motivationen, detta för att ta till sig det utbud som finns bland all litteratur. Att bara kunna avkoda och ha språklig förståelse räcker inte för att tala om att man kan läsa (Hoover & Gough, 1990; Taube, 2007). Nyfikenheten är av stor vikt eftersom det kan leda till en positiv spiral samt högre förmåga inom språkutvecklingen (Svensson, 1995).

När elever kommer till skolan har de med sig egna erfarenheter och det är härifrån som vi ska utveckla eleven och dess läsutveckling. Om vi utgår från detta har undervisningen och läsningen möjlighet att bli något lustfyllt. Många av de barn som lyckas med sin läsning och gärna läser böcker har oftast ett gott stöd av hemmen. Föräldrarna är läsande förebilder och många av dessa föräldrar läser högt för sina barn. Böcker är en del av vardagen i dessa elevers hem (Snow, Burns & Griffin, 1998).

Att förebygga problem med språk- och läsutvecklingen i skolan är viktigt betonas det i den amerikanska konsensusrapporten Preventing Reading Difficulties in Young Children (Snow, Burns och Griffin, 1998). Den beskriver det förebyggande arbetet som föräldrar och lärare kan göra för barn i de yngre åldrarna. Här menar författarna av rapporten att det är av stor vikt att lärare och föräldrar samtalar med barnen, läser högt och även tillsammans. Att de får skrivmaterial, samt att de får möjlighet att leka med ords liknelser, stavelser och ljud genom rim och ramsor. De flesta barn som får denna pedagogiska miljö blir mer redo för läsinläring framkommer det i rapporten. Detta är något som även Lundberg (2006) anser som viktigt, han menar att det är av stor vikt att vi talar med barnen redan då de är små. Han menar vidare att högläsning och språklekar är aktiviteter som kompletterar varandra. Startpunkten för läsintresset börjar då eleven har fått uppleva läsandets glädje och möjlighet att använda sitt läsande på olika sätt (Björk & Liberg, 1996).

Det finns två tillvägagångssätt när man lär sig läsa, den syntetiska eller den analytiska. Många lärare blandar dessa två metoder. Den syntetiska är baserad på ljud - bokstav medan den analytiska är inriktad med fokus på förståelsen. Att eleven kan avkoda orden, den syntetiska principen, är förmodligen den första processen då eleven börjar läsa, efter den så kallade pseudoläsningen där eleven läser vad den redan vet står där, skenläsning. Vid avkodning ljudar eleven orden eller de ser de som ordbilder men orden har inget sammanhang. Nästa steg är då orden och meningarna får ett sammanhang och eleven har en

förståelse för vad den läser, detta kallas även analytisk princip (Frost, 2002; Ejeman & Molloy, 1997; Høien & Lundberg 1999). Nu är det även flyt i läsningen. Det är först här som vi kan säga att en elev kan läsa, när dessa tre aspekter finns i läsandet. Lundberg förenklar detta genom att förklara denna relation i en ekvation:

Läsning = Avkodning x Förståelse (Gough & Tunmer, 1986). Enligt Myrberg (2003) är valet av läsinlärningsmetod inte avgörande för majoriteten av elever. Men en ensidig tillämpning av endast en metod kan innebära risker för elevernas läs- och skrivutveckling. Myrberg (2003) anser att lärarskicklighet innebär ett synsätt där man behärskar olika metoder och anpassar dessa till elevernas behov. Vidare menar Myrberg (2003) att avkodningsprocesser och förståelseprocesser samverkar och om avkodningsförmågan är dåligt utvecklad så påverkar detta läsförståelsen. Då den dåligt fungerande avkodningsprocessen tar så mycket kraft i anspråk återstår mindre till de meningsskapande processerna. Han menar att mer tid och individuellt stöd för de elever som har svårighet med läsningen är av större vikt. Vidare så hävdar han att det optimala för läsinlärningen är att en läsinlärningsgrupp inte ska vara mer än 12-15 barn, för bästa individuella stöd. Det är en förutsättning för en skola för alla.

Ytterligare en aspekt vid läsinlärning är att hitta elevernas intresse för att kunna få dem att läsa böcker. Här måste man avpassa texten för elevens intresse inte bara efter läsnivå (Myrberg, 2003; Snow, Burns & Griffin, 1998). Enligt Rosenblatt (2002) har läraren en viktig roll att hjälpa eleverna att utveckla ett läsintresse. Genom att hitta böcker som passar deras kunskapsnivå hjälper läraren eleverna, men även då alla elever befinner sig på olika nivåer är det viktigt att även böckerna ligger på olika svårighetsgrader.

Läsning och skrivning är perspektiv som är beroende av varandra, de är beroende av samma fenomen, skriftspråket. Om eleven inte kan eller är intresserad av att läsa så känns det skrivna meningslöst och är man inte intresserad av att skriva så finns där inget som behövs läsas (Allard, Rudqvist & Sundblad, 2001; Frost, 2002).

3.2.1 Högläsning

Högläsning har många effekter på barn och högläsningen är oerhört viktigt för våra barn. Lundberg menar att det borde vara en rättighet för alla barn att få lyssna till högläsning. Detta för att det kan hjälpa barnet att öva upp ordförråd, begreppsvärld, empatiförmåga, samt sin fantasi (Lundberg & Herrlin, 2005).

När barnen är små läser vi ofta för dem, kanske en godnattsaga. Visst är det bra med närhet till varandra, att man läser under en lugn stund, men om barnet bara får denna stund med högläsning tappar de en viss betydelse. Barnet går då miste om bokens möjligheter till språklig samvaro och förståelse (Svensson, 1995). Frost (2002) menar att i en högläsningssituation skapas ett samspel mellan den vuxne läsaren och det lyssnande barnet. Dessutom utvecklas symbolkännedom hos barnet då det får se den lästa texten samtidigt som de får höra den. Högläsning handlar inte bara om inlärning utan det är också ett trevligt sätt att umgås. När sedan barnet blir större och lär sig att läsa själv så slutar vi vuxna många gånger att läsa för våra barn. Körling (2003) skriver att vi inte ska sluta läsa högt när barnet själv kan läsa, utan tvärtom då behöver barnet många läsande förebilder för

att få lusten och intresset för litteraturen. När vi läser så får barnet lyssna till sammanhängande text och detta berikar barnets ordförråd som gör att de senare får det lättare att lära sig att läsa och skriva (Frost, 2002; Lundberg, 2006). Ett stort ordförråd gör att man lättare förstår det man läser (Andersson, Belfrage, Sjölund, 2006).

I skolan är högläsningen en stor och viktig del av svenskämnet och skall självklart ingå i den dagliga planeringen redan från årskurs 1. Stunden ska vara planerad, läraren ska kunna motivera sitt val av texter så att de är anpassade efter elevernas behov. Det är viktigt eftersom eleverna ska se denna stund som något rofyllt och intressant (Ejeman & Molloy, 1997). Högre upp i ålder behöver eleverna höra läsningen i litteraturer som är lite svårare för dem att själva ta sig igenom, men som fortfarande ligger inom deras proximala utvecklingszon. Med den proximala inlärningszonen, också kallad PDZ, menar Vygotskij att skillnaden mellan svårighetsgraden på de uppgifter som eleverna klarar på egenhand och svårighetsgraden på uppgifter som eleverna klarar med lite hjälp. Även här är läraren en betydande person, så hon/han ska se till att högläsningen hamnar inom denna zon. Tanken hos läraren kan då vara att locka med eleverna in i böckernas värld (Körling, 2003). Läraren bör ha som uppgift att alltid ha fokus på att det ska väcka lust till att eleverna själva ska läsa böcker och annan text (Myrberg, 2003; Taube, 2007). Körling(2006) skriver att det är genom högläsning som texten görs tillgänglig för alla. Det är dörröppningen till den tysta läsningen (individuell läsningen).

När man studerar läroplanen, Lpo 94, samt befintliga kursplaner för grundskolan kan man inte läsa något om högläsning eller om att läsa högt (Skolverket, 2000; Skolverket, 2005). Det finns däremot många aspekter som kan kopplas ihop med detta arbete om betydelsen av att läsa högt, samt vad detta kan bidra till för barns språkliga utveckling.

3.2.2 Tyst läsning/ Individuell läsning

Den första delen av läsning som vi möter är den gemensamma läsningen, den som kallas för högläsning. Genom att vi där får en bra start att utforska skriftspråket ger det oss möjlighet till att läsa på egen hand, individuell läsning.

Det vanligaste tillfället då elever läser tyst i skolan är då eleverna får låna bänkbok som de läser vid ett visst tillfälle eller då de är klara med sitt arbete. Här har eleverna själva valt en individuell bok detta menar lärare främjar elevernas läslust (Norberg, 2003). Att gå till biblioteket, vare sig det är ett skolbibliotek eller folkbibliotek är alltid bra i detta avseende. Låt eleverna botanisera bland litteraturen och bläddra friskt i böckerna för att uppmärksamma och uppmuntra till läsning. (Björk & Liberg, 1996; Myrberg, 2003; Taube, 2007).

Den tysta läsningen eller individuella läsningen har i skolan idag används mycket som en start på skoldagen. Många börjar med att läsa tyst i sin bänkbok en stund varje morgon i cirka tjugo minuter (Norberg, 2003). Klassrummet blir i och med detta som ett övergångsrum till skoldagens start. Här kan det antas att alla elever inte deltar aktivt utan ser denna stund som en paus innan allt jäkt och alla måsten börjar. Alla är inte lika motiverade, men det krävs tid till läsning och vi vill att alla våra elever ska tycka att det är

spännande, roligt och intressant att läsa. Inte bara läsa faktatexter utan den fria läsningen är viktig för välbefinnandet, för att få detta behöver vi ha den självständiga läsningen dagligen (Körling, 2006).

Chambers (1995) hänvisar till en lärare med namn Werner som menar att barn under sin uppväxttid måste läsa regelbundet, för att på så sätt få en så bra chans som möjligt att utvecklas till tänkande och engagerade läsare. Om varje barn, upp till sexton års ålder, dagligen, under skoltid, får tid till en stund för självständig läsning så har de fått de ideala förutsättningarna. Denna stund ska barnen själva planera och genomföra. Chambers (1995) fortsätter med att säga, att lästiden för ett barn inte får vara längre än det kan behålla koncentrationen och motivationen.

I kursplanen anges att skolan ska sträva efter att ge eleverna möjlighet att utveckla sin litterära förmåga, detta för att uppnå samhällets krav.

Det skrivna ordets betydelse är stor och samhället ställer krav på förmåga att kunna hantera, tillgodogöra sig och värdera texter (Skolverket, 2000 s. 96).

3.3 Föräldrasamverkan

I läroplanen står det att:

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång skall skapa de bäst möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande (Lpo94 s.16).

Riktlinjerna är att skolans personal ska samarbeta med elevernas vårdnadshavare och det är lärarnas uppgift att informera föräldrarna om hur eleven trivs och utvecklas i skolan, både kunskapsmässigt och socialt. Skolan är även skyldig till att göra elever och föräldrar införstådda med vilka mål utbildningen har. Under bedömning och betyg står det att läraren kontinuerligt ska, utifrån föräldrarnas önskemål, informera om elevernas utveckling och resultat. Genom regelbundna utvecklingssamtal ska detta ske, men det finns inga riktlinjer för hur läraren ska genomföra samarbetet med föräldrarna (Skolverket, 2000).

Eleverna tillbringar många timmar och dagar i skolan med dess personal. Det är här viktigt att föräldrakontakten finns, för både elever, lärare och föräldrar. Här är det inte meningen att bara informera om det som är bra eller dåligt utan att få föräldrarna delaktiga i arbetet med att hjälpa eleven till en god läsutveckling (Myrberg, 2000).

Sernefalk (2000) skriver i sin C-uppsats att samarbete mellan hem och skola är viktigt för föräldrarna. De vill vara delaktiga i sina barns skolgång, men de vet inte riktigt vad som förväntas utav dem. Hon har fått fram att ett gott samarbete mellan hem och skola gynnar eleven. Skolan ska se föräldrarna som en resurs, men som professionell lärare ska du inte ha för höga förväntningar på föräldrarna. Lärarna måste ha i åtanke att föräldrar har olika förutsättningar. Många föräldrar ser skolan som mycket dominant och något som de inte kan påverka själva. Samspelet mellan hemmet och skolan måste ske växelvis för att hjälpa

varandra i en positiv och negativ riktning. Uppsatsen sammanfattas genom att hon belyser vikten av att skolan ger mer och bredare information till föräldrarna. Information om elevens kunskap och tillvägagångssätt vid läxor är av största betydelse. Skolans skyldighet är att tillsammans med föräldrarna ge varje elev en bra start i livet.

Det är viktigt att informera föräldrarna om varför eleven har läsläxa som ska läsas högt. Här kan läraren vid ett föräldramöte genomföra en högläsningssituation där föräldrarna får lyssna en stund och sedan fundera över känslan de fick vid läsningen. Syftet med detta är att få föräldrarna att förstå att det inte krävs så mycket av dem tidsmässigt (Körling, 2006). Att det även skapar en trygghet för föräldrarna genom att vara informerade är bra. Det finns många föräldrar som själv sitter med dålig erfarenhet från sin skoltid, det är extra viktigt att få med även dessa föräldrar (Myrberg, 2000). Myrberg (2001) menar även att ett aktivt föräldraintresse, där föräldrarna engagerar sig i elevens hemarbete är av vikt för att eleven ska lyckas.

Chambers (1995) betonar vikten av att det finns en vuxen förebild som barn känner ett förtroende inför, under sin läsutveckling. Han återkommer ofta till hur viktigt föräldrarnas medverka är och hur betydelsefullt det är att barnen har en god förebild. Ytterligare en faktor som Chambers (1995) och även Snow, m.fl. (1998) tar upp är hur viktigt föräldrarnas engagemang är för att hela tiden uppmuntra barnet att läsa på egen hand hemma. Om föräldrarna förstår vikten av högläsningen genom att deras engagemang och uppmuntran har eleven mycket tillgodo då det gäller det egna läsandet, både i skolan och på fritiden (Körling, 2006).

3.4 Självbild/Självkänsla

Den första tiden i skolan är viktig för elevens självkänsla och självförtroende menar Taube (2007). En del barn upptäcker att det inte är så enkelt att lära sig att läsa som de först trott. Taube (2007) menar vidare att eleven behöver känna att de duger och att de kan lära sig nya saker. Misslyckanden med läsinlärningen är förödande för elevens självkänsla hävdar hon. En elev som misslyckas med läsningen försöker att undvika att läsa. Det är viktigt att varje elev blir sedd och att de inte glöms bort. Detta skapar trygghet och självkänsla hos eleverna, särskilt hos de svaga. Självkänslan är oerhört viktig för ett barn. Här får man inte blanda ihop självförtroende med självkänsla. Självförtroende är något som är föränderligt, det varierar under livet och även under en dag. En god självkänsla däremot handlar om en inre trygghet som ingen kan ta ifrån en. Här vet eleven att vad som än händer är eleven värd något. Men om en elev ställs inför omöjliga uppgifter eller får ett förnedrande bemötande kan även elevens självkänsla raseras. Taube (2007) menar att individens självuppfattning utvecklas genom erfarenheter av omgivningen och under starkt inflytande av värderingar från betydelsefulla personer i barnets närhet, som föräldrar och lärare

Möts vi av en bild av att läsning är något svårt eller påtvingat kan vår motivation av att lära oss läsa bli väldigt låg menar Taube (2007). Hon fortsätter med att skriva att det inte är så att alla elever har mött läsningen som något positivt, att de har vuxit upp i ett hem med mycket böcker eller där föräldrarna läst vid läggdags eller vid andra tillfällen. Vad som är

stor skillnad för dessa barn är att de inte har samma erfarenhet som de barn som vuxit upp i en rik litterat miljö. Det här kan liknas vid den så kallade Matteuseffekten, som kommer från Matteusevangeliet i Bibeln. Här handlar det om att de elever som redan har fått mycket läsning får vid skolstart ännu mer, eftersom de är bekanta med detta. Medan de elever som kommer från miljöer där böcker och litteratur inte varit något som funnits med i vardagen får det svårare att ta till sig glädjen att lära sig läsa (Taube, 2007). Går avkodningen långsamt kan det leda till att eleven känner sig misslyckad, de hamnar i en ond cirkel. Det kontinuerliga samspelet mellan att eleven har dålig självkänsla och den dåliga läsförmågan medför den onda cirkeln (Ejeman & Molloy, 1997; Taube, 2007).

När eleven kommer hem med sin allra första läsläxa, det vill säga den boken som läraren och eleven har övat på så att eleven kan den utantill, är det föräldrarnas uppgift att bli överraskade och entusiastiska. Det är absolut förbjudet för föräldrarna att säga att eleven inte läser utan rabblar, detta för att främja lusten till läsning (SOU 1997:108). Om en elev är med om upprepade misslyckanden på de områden som eleven betraktar som viktiga kan detta leda till inlärd hjälplöshet. Eleven kan då bli passiv och få sänkt motivation. Här är det extra viktigt att berömma även små framgångar, det betyder mycket för eleven (Andersson, Belfrage & Sjölund, 2006).

För att förebygga läs- och skrivsvårigheter är det viktigt att vi som lärare får våra elever till goda läsare med god självbild. Självkänslan är enormt viktig för att eleven inte ska inta en felaktig strategi vid språkinläringen. De kan undvika situationer där de ska läsa eller ta till sig information. Motivationen sänks och de drabbar alla ämnen i skolan (Björk & Liberg, 1997; Taube, 2007).

Genom att alla elever ska känna sig delaktiga i den språkliga gemenskapen är det viktigt att eleverna känner att läsningen berör deras egna upplevelser om världen och dess verklighet. Läsundervisningen i elevens tidiga skolår får inte vara abstrakt och svår utan här måste elevens egna upplevelser av världen och verkligheten återkopplas till de texter de läser. Detta för att självbilden inte ska blockeras och försvåra en positiv läs- skrivutveckling (SOU 1997:108). Läraren i skolan bör se till att varje elev får den uppmuntran och hjälp i sin läsning på den nivå som de befinner sig på (Björk & Liberg, 1997; Norberg, 2003; Myrberg, 2003; Svensson, 1995; Taube, 2007). Här kan man se att Vygotskij influerar tydligt då utvecklingen bör ligga inom den proximala inlärningszonen. Läraren ska vara den som sitter inne med kunskap och sedan se hur mycket hon/han kan ”sporra” eleven framåt i sin läsutveckling utan att det blir tråkigt eller jobbigt. Detta sker genom att vi tillsammans skapar en positiv klassrumsatmosfär och goda kontakter med hemmet, men även stimulerar elevens talade språk, språkliga medvetenhet och läslust. Här måste det finnas tid till fri läsning och många bra böcker för eleverna. Det är viktigt att få föräldrarna att delta aktivt i läsinläringen (Björk & Liberg, 1997).

Taube (2007) menar att skillnaden mellan hemmet och skolan är att i skolan har eleven högre prestationskrav och blir ständigt påmind om sina begränsningar. Hon påvisar att sambandet är starkare mellan negativ självbild och låg prestation än mellan positiv självbild och hög prestation. Att det finns elever med god självbild som är lågpresterande är inte ovanligt. Men i sin undersökning har hon funnit att det nästan inte finns någon elev

med låg självbild som är högpresterande. I detta kan man se att en god självbild inte är tillräcklig för att lyckas utan här krävs även en god förmåga i läsning. Däremot påverkas tillvägagångssättet då en elev har en negativ självbild.

3.5 Läxor

För en nybörjare är läxan ett bevis på att man har börjat skolan. Läxan anses ge föräldrarna inblick i skolarbetet och en gemenskap mellan hem och skola (Leo, 2004). Läxor tar även tid och tid har vi i dagens samhälle ont av. Lärare använder läxor som en del av skolarbetet eftersom tiden inte räcker till under skoldagen. Lärarna känner även en press att ge läxor då de tror att föräldrarna förväntar sig det (Westerlund, 2004). Enligt Cooper (2001) definieras ordet läxa som en uppgift eleverna blivit tilldelade att utföra under skoltid. Läxan behöver nödvändigtvis inte göras i hemmet utan kan utföras i en annan del av skolan, exempelvis på biblioteket.

Läxa nämns sällan i litteraturen för blivande lärare. Den problematiseras inte utan läxan används oftast som ett led i samarbetet mellan hem och skolan eller som en del i fostran till självständighet och ansvar menar Hellsten (1997). Fast den inte nämns i litteraturen värderas den högt och Hellsten (1997) ser därför läxläxan som en symbol eller en ritual snarare än en arbetsmetod.

Hellsten (1997) menar att i dagens skola finns inte något skrivet om läxor, utan läxan är något som ska klaras av under skoldagen, inte på elevernas fritid. Hellsten (1997) har gått igenom läroplanerna i sin undersökning för att se hur de behandlar läxor. Under 1990-talet försvinner begreppet läxa ur de officiella styrdokumenterna, varken i läroplanen, Lpo 94, eller kursplanerna för grundskolan nämns begreppet läxa. Inte heller i lärarhandledningar från olika ämnesområden finns läxor nämnda. Hellsten (1997) menar att läxans syfte är att lära sig att planera, förbereda sig inför framtiden, kontrollera elevernas utveckling och att föräldrarna får en inblick i elevernas arbete. Hur läxan ska genomföras är inte helt klar för eleven och dennes föräldrar, därför bildas en klyfta mellan eleven och föräldrarna (Leo, 2004). När eleverna har läxor så tar det tid från familjen, tiden att umgås minskar, även tiden för fritidsaktiviteter minskar då läxan stjälar tid. Eleverna blir stressade då de har läxor, de gör att eleven aldrig får känslan av att känna sig klar då de inte hinner med sina uppgifter under skoldagen (Westerlund, 2004). Hellsten (1997) menar att stressen eleverna känner över att aldrig riktigt hinna med bara kan flyttas om läxorna tas bort och läggs under skoltiden. Vilket skulle medföra att alla elever skulle få professionell hjälp vid inlärningsstillfället.

Även Frost (1999) menar att läxor är orättvisa. I och med att förutsättningarna i hemmen varierar och även kan göra intrång på elevernas fritid. I dagens samhälle arbetar oftast båda föräldrarna vilket är en stor skillnad mot förr, då det ofta var någon hemma då eleven kom hem. Fritidshemmen hade i större utsträckning tid till läxhjälp. Vidare menar Frost (1999) att läxor är från lärarens håll ett sätt att överlåta kunskapsinläringen till den enskilda eleven. Barn mår enligt Frost (1999) inte bra av att ha läxor i det omfång de har idag. Läxor är även ett stort upphov till många konflikter i hemmen menar han. Läxor ska enligt Hellsten (1997) skapa en starkare familjerelation medan Glasser (1996) menar att läxor har

en negativ effekt på familjen. Genom att undvika läxor läggs koncentrationen på kvalitetsarbetet i skolan.

3.5.1 Läsläxa

Hellsten (1997) tar i sin rapport upp att hemläxan är en rutin och tradition som hängt med i alla år utan att ifrågasättas. En lågstadielärare berättade för Hellsten (1997) hur hon gick tillväga när hon gav läsläxa. Eleven fick ett hemläsningsprotokoll med sig hem som föräldrarna förväntades skriva på. Syftet med läsläxan var att föräldrarna tillsammans med eleven skulle ägna sig åt böckerna men de kunde i och med detta även följa elevens framsteg. Läxorna anses här kunna skapa intimare familjerelationer. Här menar Hellsten (1997) att föräldrars omsorg och intresse för skolarbetet ibland formuleras som ett krav från skolans sida.

4. Tidigare forskning

Vi har valt att specificera olika projekt och avhandlingar under rubriken tidigare forskning. Att vi delar upp litteraturgenomgång och tidigare forskning är för att vi anser de sex projekten och avhandlingarna är just rena projekt och avhandlingar. Litteraturgenomgången bygger på projekt och avhandlingar men är inte lika specifika som dessa. Vi har även gjort samma uppställning som i litteraturgenomgången för att det ska bli enkelt att ta till sig de olika delarna, samt att uppsatsen ska vara lättöverskådlig. Vi tar här upp forskning och resultat från Fröjd (2005), Grosin (2001), Myrberg (2000 & 2003), PIRLS (2006) och Sandström Kjellin (2002). Detta för att sedan ska kunna se likheter och skillnader i resultatet i dessa undersökningar och även jämföra med vårt eget undersökningsresultat. Vi avslutar även denna del med en sammanfattning av den forskning som tagits upp. Detta för att det ska vara lättöverskådligt och enkelt att ta till sig informationen om forskningen.

Här följer en kort presentation av de olika projekt vi tagit del av:

Undersökningen till Fröjds avhandling, *Att läsa och förstå svenska* (2005) gjordes i Borås under åren 2000-2002. Han undersökte läsförmågan hos elever i årskurs 9. Fröjd (2005) har intresserat sig främst för läsningen i sin avhandling och bearbetar i första hand läsning.

I, *Alla föräldrar kan! Hemmets läroplan-* vad föräldrar kan göra för att barnen ska klara sig bra i skolan skriver Grosin (2001) om vad föräldrar kan göra för att stötta sina barn i deras språkutveckling.

Myrberg har deltagit i forskning som fokuserats på två olika projekt. Det ena projektet med Myrberg (2000) är, *Att förebygga och möta läs- och skrivsvårigheter – En forskningsöversikt på uppdrag av Skolverket*. Projektet utgår från att det finns många föreställningar då det gäller läs- och skrivsvårigheter. Bakgrunden för kunskapsöversikten avser en sammanfattning av huvudresultaten av forskning om läs- och skrivsvårigheter. Stor vikt har lagts på hur skolan kan få vägledning för insatser för elever med läs- och skrivsvårigheter. Det andra projektet med Myrberg (2003) är Konsensusprojektet, där bakgrunden till projektet är, *”Reading War”*, som har pågått sedan 70-talet. På uppdrag av skolverket har projektet startat för att identifiera en gemensam bas av forskarståndpunkter. Projektet har använt sig av intervjuer med samtliga forskare som disputerat på områden inom läsinlärning, läs- och skrivsvårigheter och läs- och skrivpedagogik i Sverige. Alla forskarna ska ha varit aktiva på området eller inom de senaste tio åren lagt fram en doktorsavhandling.

I en av världens mest omfattade läsundersökningar, *PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study, 2006)* kan man se att resultatet i läsförmågan har sjunkit de senaste åren. Denna undersökning är gjord i ca 150 skolor och omfattar 4000 10-åringar från 45 länder. Undersökningen fokuserar på läsförmåga, läsvanor och attityder till läsning.

Sandström Kjellin (2002) har i sin doktorsavhandling, *Läsutveckling i ett helhetsperspektiv- fjorton barns läsutveckling under första och andra året*, intervjuat föräldrar angående deras inställning till skolan samt hur de hjälper sina barn med läsläxan. I sin avhandling har hon även intervjuat lärare/skolpersonal om läs- och skrivprocessen och de svårigheter som lärare uppfattar att barn har.

4.1 Läsning

Sverige ligger fortfarande bra till i läskunnighet som gjorts bland 10 åringar men man kan i undersökningen se att resultatet försämras, detta i flera länder. Framför allt goda läsare eller mycket goda läsare har minskat. Detta kan bero på att denna grupp som läser mycket på fritiden har blivit mindre. De eleverna med god läsförmåga har ofta en positiv attityd till läsningen, de läser ofta på fritiden och för att det är roligt. Många av dessa elever har läsande förebilder i sina föräldrar (PIRLS, 2006).

Även Fröjd (2005) kan se att läsförmågan har sjunkit drastiskt sedan 1991. Han har kommit fram till att var fjärde elev i nionde klass är lässvag och det finns färre duktiga läsare i klasserna. Han tror att det kan bero på sämre ekonomi under 1990-talet för skolan och att antalet behöriga lärare sjunkit men även att elever använder sig mer av datorer. I sin undersökning har han sett att nära hälften av sextonåringarna har svårt att hinna med att läsa textremsan i TV, detta innebär att eleverna inte uppnår en funktionell läsförmåga. Även antalet riktigt duktiga läsare har halverats. I undersökningen kan Fröjd (2005) se att elever i årskurs nio läser sämre, men de tänker även på en lägre nivå. Nivån ligger på ett lågstadieskolas i både läsning och intellekt Fröjd (2005) tror att det kan bero på livsmiljön eleverna lever i, den språkliga miljön försvinner mer och mer och elever leker mindre. Han anser även att tiden inte räcker till för eleverna då det gäller lek och läsning. Elever idag tillbringar många timmar vid datorn men att även TV och mobiltelefonerna gör eleverna passiva. Eleverna läser även mindre och böckerna har stor konkurrens av datorerna. Många barn har färre vuxna runt sig då de växer upp. Detta medför att de blir sämre rustade både språkligt och intellektuellt då de börjar skolan. När sedan dessa elever blir föräldrar bildar de en ond cirkel som skolan varken har resurser eller kunskap att bryta (Fröjd, 2005).

Exempel på material som utvärderats för att förebygga och utveckla elevernas språkliga medvetenhet är *Fem myror är fler än fyra elefanter*, något som kan vara intressant i dagens TV-samhälle. Detta program introducerar alfabetets bokstäver och språkljud på ett lustfyllt sätt. Myrberg (2003) betonar även vikten av att barn tidigt får möjlighet att upptäcka böckernas värld och här framhålls främst Astrid Lindgrens sagoböcker som ett föredöme när det gäller att skriva förståeliga och engagerade texter (Myrberg, 2003).

Sandström Kjellin (2002) skriver att av alla barn och ungdomar anses det att det är cirka 20 procent som har läs- och skrivsvårigheter. Det kan vara både individ- och omgivningsrelaterade problem som påverkar detta resultat. Omgivningen kan idag beskrivas som utgångspunkten i elevers läs- och skrivproblematik men det finns även olika intelligenser och inlärningsstilar vilka alla ligger inom det normala. Det kan vara kulturella skillnader väl som etniska, sociala eller handla om föräldrars utbildning, men kan även ses

ur ett genusperspektiv. Lärarna måste här se förklaringen ur flera perspektiv och de måste lära sig att möta alla elever och använda sig av ett flexibelt arbetssätt.

Böcker är viktigt i många avseenden. I klassrummet måste det finnas många olika sorters böcker. Miljön för att språkutvecklingen ska främjas måste vara inbjudande och lugn. De elever som kommer från hem där böcker varit en naturlig del i deras vardag har det lättare, de har redan ett försprång då de tidigt mött skriftspråket i form av godnattsagor som deras föräldrar läst för dem. Att föräldrar är delaktiga i barnens språkutveckling är enligt Myrberg (2003) en enorm resurs då de kan främja språket avsevärt vid högläsningen.

Läsningen är den viktigaste färdigheten som vi har i skolan. Som tidigare forskning visat klarar vi oss inte i dagens samhälle om vi inte blir läskunniga (Grosin, 2005). Färre elever har idag en positiv attityd till läsning och det är även färre elever som kommer från familjer där det finns många barnböcker och där föräldrarna läser ofta och för nöjes skull. PIRLS (2006) visar att eleverna har svårare att läsa längre texter. Eleverna har idag inte samma kunskap om hur de ska ta till sig mer komplexa och längre texter, men klarar sig ganska länge utan att behöva lära sig dessa. I de tidiga skolåren är texterna som eleverna möter inte så komplicerade, men redan i årskurs 4 möter eleverna mer avancerade texter och lästäl i matematiken förekommer mer och mer (Grosin, 2005). Det är först i årskurs 4 som det ställs högre krav på elevens läsförmåga. En enklare form av läs- och skrivkunnsighet har de flesta elever redan innan de kommer till skolan. Skolans uppgift blir att erbjuda det som det vardagliga livet inte kan erbjuda. För att gå vidare i sin utbildning och i livet behöver eleverna kunskap om hur de ska läsa mer avancerade texter. Läsning används idag i de allra flesta ämnen i skolan, varvid det är viktigt att vi får så bra kunskaper som möjligt. Individens läs- och skrivförmåga är inte bara av betydelse för henne själv utan även för utvecklingen av vårt samhälle. I undersökningen framkommer det att flickor generellt sätt läser bättre än vad pojkar gör (PIRLS, 2006). Detta framkommer även i Fröjds (2005) undersökning att flickor läser bättre än vad pojkar gör.

Fröjd (2005) använder sig i sin avhandling av ordet literacy. Detta är en term som används i den vetenskapliga diskussionen men även i utbildningssammanhang. Här hänvisar han till Gough (1999), *Reading Development and Teaching of Reading*, då Fröjd (2005) menar att literacy har två olika betydelser. En specifik betydelse, att vara läs- och skrivkunnig men även en allmän betydelse, att vara utbildad. Den sistnämnda är den som används oftast. Även Myrberg (2000) tar upp begreppet literacy. Han menar att både läs- och skrivkunnsighet och läs- och skrivförmåga oftast behandlas som en förmåga. På engelska omfattar begreppet läsförmåga och skrivförmåga. Att se på dessa förmågor som två separata dimensioner men som många gånger går hand i hand är mer korrekt.

Elevers läsförmåga påverkar även eleven i andra ämnen i skolan, men när vi talar om läs- och skrivinläring förs detta traditionellt till svenskämnet.

Det svenska språket är det grundläggande kommunikationsmedlet i det svenska samhället och i den svenska skolan (Fröjd, 2005, s. 104).

Men många ämnen blir berörda om läsningen inte fungerar. I sin avhandling skiljer Fröjd (2005) på naturliga språk och konstgjorda språk. Svenska eller italienska är naturliga språk, medan matematik, är logiska språk och musikspråket eller esperanto är konstgjorda språk. Han menar vidare att man inte alltid skiljer mellan det matematiska symbolsystemet och svårigheter med att läsa ett lästal. Lästalens texter är mer koncentrerade och inte berättande eller informativa vilket gör dem svåra att läsa. Texten måste här läsas noggrant så att inga kritiska delar av orden eller texten går förlorade. Genom detta kan vi se hur läsförmågan påverkar eleven i andra ämnen i skolan.

Svenska skolan har begränsad tillgång till stöd för elever i behov av särskilt stöd enligt PIRLS (2006). Undersökningen visar att det är drygt en tiondel av eleverna beräknas ha behov av särskilt stöd men att bara två tredjedelar av dessa elever får hjälp. Många av lärarna i undersökningen delegerar ansvaret för elevernas lärande vidare till andra i skolan men även till hemmet. Ansvaret för elevernas lärande delegeras till eleverna själva, då det gäller de yngre eleverna är det föräldrarna som får ta ansvaret för att eleven lär sig. Föräldrarnas utbildning spelar här en stor roll för vilken hjälp eleven får. Skolorna har satsat på att hjälpa mindre starka läsare men resultatet av PIRLS (2006) visar att skolan måste satsa på både de lässvaga och de starka läsarna.

Att sätta in hjälp tidigt för de elever som är i behov av extra stöd är ytterst viktigt menar Myrberg (2003). Från skolans del är personalens kompetens det viktigaste anser han. En skicklig lärare ska vara väl insatt i barns språkutveckling, om läs- och skrivinlärning, och om arbetssätt som utgår från elevernas förmågor och individuella kompetens. Det viktigaste är inte vilka metoder som används, utan **hur** de används. Myrberg (2003) anser även att alla elever måste ges tillräckligt med tid och lärarstöd för att utveckla sin läs- och skrivförmåga. Här krävs mycket resurser av läraren som kontinuerligt måste arbeta individuellt med varje elev, då i form högläsning. Eleverna läser här högt eller får annan form av pedagogik som passar för den enskilda eleven. Från skolans sida är det viktigt att läsa- och skrivträna för att eleven ska bli en god läsare, för lite lästräning i skolan kan ge upphov till läs- och skrivsvårigheter. Sandström Kjellins (2002) tolkning av Lpo 94 är att läraren ska undervisa i läsförståelse och ordavkodning, men hon anser att skolans mål även omfattar att eleven ska uppmuntras att utveckla fantasi, känslor och tankar. För lite lästräning eller olämplig undervisning kan enligt Sandström Kjellin (2002) vara orsak till läs- och skrivsvårigheter, för att bli bra på att läsa behöver man träna sig på att läsa. Orsaken till att svaga elever inte läser hemma kan vara flera. Troligen kan det finnas dyslexiska problem, läsningen blir då svår och olustig, men även att dessa familjer inte prioriterar läsningen. Enligt Sandström Kjellin (2002) finns det elever som får mycket hjälp och övar mycket men ändå inte utvecklar en god läsförmåga. Dessa elever anser hon kan ha stora läs- och skrivsvårigheter, de svårigheter som kallas dyslexi (grekiska) och betyder dålig läsning.

Eleverna behöver ha högläsning även då de har lärt sig läsa själva. Här ser den vuxne (läraren eller förälder) hur eleverna läser och uttalar orden. De ser om eleverna har förstått texten eller bara chansar då de läser. De svaga läsarna kan via tyst läsning klara sig genom en text genom att de gissar vad som står med hjälp av en bild, men om de då måste läsa högt ser läraren att de bara gissar sig till vissa delar (Fröjd, 2005).

Fröjd (2005) kan inte se någon automatisk koppling mellan läsmängd och läsförmågan i sin undersökning. Han anser att läsprocessen är mer komplicerad än så, många elever kan knappt läsa men får godkänt i alla fall, detta på grund av att skolan inte vill ha dåligt rykte. Att godkänna en icke godkänd elev kanske skolan tjänar på kortsiktigt men ur ett längre perspektiv är det katastrofalt.

Fröjd (2005) menar att skolan skulle satsa på mindre klasser i de tidiga skolåren, han anser då att resultaten för elevernas språkutveckling skulle förbättras. Det handlar inte bara om att tillföra skolorna mer pengar utan att det sedan används på rätt sätt. Med det menar man att pengarna ska gå till undervisning då det är detta som eleverna behöver för att nå bra resultat. För att förbättra undervisningen måste kanske skolan ha ett större ansvar för elevers läsning. Här behöver inte föräldrar vara ”speciallärare” till sina barn utan kan återuppta föräldrar - barn relationen (Fröjd, 2005). I Sandström Kjellins (2002) undersökning framgår även det att läraren är en nyckelperson, speciellt för elever med läs- och skrivsvårigheter men även att skolan måste utveckla sin förmåga att stimulera barns läsande. I synnerhet läsandet hos de elever som är lässvaga.

Fröjd (2005) hävdar att elever förmedlats uppfattningen att de bara ska behöva göra det som är roligt eller intressant. Men han menar att varken arbetslivet eller privatlivet är på detta sätt. Han anser att alla som flyttas upp en klass måste klara lästesterna för att tillgodogöra sig undervisningen (Fröjd, 2005).

4.2 Föräldrasamverkan

Begreppet hemmets läroplan är för Grosin (2001) ett uttryck för föräldrars förhållningssätt, bland annat till sina barns skolarbete. Han menar att syftet med föräldrar engagemang är att få fler elever att klara skolans mål för godkänt. Här fokuserar han inte bara på kunskap utan även en slags attityd eller fostran.

Pedagoger är experter på undervisningen och hur man skapar bra stämning i skolan. Men du är den verkliga experten när det gäller att få just ditt barn att sköta skolarbetet och uppföra sig väl. Samarbeta med skolan! Båda parter vill ju barnets bästa (Grosin, 2001 s. 3)

Hemmets läroplan kan sammanfattas i tio punkter:

- * Prata med barnen om skolan
- * Hjälp barnen att organisera sitt skolarbete
- * Hjälp till med läxorna
- * Berätta om dina kunskaper och erfarenheter
- * Läs, skriv, räkna och prata med barnen
- * Intressera dig för barnens fritidsintressen
- * Gör saker tillsammans på fritiden
- * Visa ditt intresse för barnets framtid

- * Håll kontakt med skolan om hur det går för ditt barn
- * Besök skolan

Detta kan sammanfattas genom att dela upp hemmets läroplan i fyra delfaktorer. Första faktorn, det direkta stöd föräldrarna ger barnen i skolarbetet. Andra faktorn är, föräldrarnas uppmärksamhet och intresse för barnens skolarbete och liv i övrigt. Tredje faktorn, föräldrarnas allmänna attityd och inställning till skolan och till sist den fjärde faktorn, föräldrarnas sätt att skapa ordnade levnadsförhållanden för barnen.

Med detta menar han att föräldrar ska prata med sina barn om skolan. Här kan föräldrarna själv berätta om sina egna kunskaper och erfarenheter samt hjälpa till med läxor och förbereda inför prov. Visa att du som förälder bryr dig och att du tänker på framtiden, då elever har en begränsat perspektiv behöver de denna hjälp. Han anser också att det är viktigt att föräldrar besöker skolan och att de visar intresse för hur barnen arbetar i skolan, detta är elevens arbetsplats. Även att föräldrar håller kontakt med skolan är en viktig del i undersökningen. Undersökningen visar att det är viktigt att visa intresse och engagemang i det som barnen tycker är viktigt. Barn vill bli sedda och uppmärksammade och de vill att man ska bry sig om dem. Att göra saker tillsammans anser Grosin (2001) är viktigt, man behöver inte göra märkvärdiga saker utan det räcker att fika ihop eller att se på TV tillsammans. Han menar att det som är avgörande är att man finns till hands för barnen och att man ställer upp om det behövs.

För att ytterligare främja språkutvecklingen är högläsning ett bra alternativ, dels blir det en gemensam stund för förälder och barn, men även en övning att lyssna på hur olika ord uttalas och skriv. Viktigt är att eleverna inte tappar i ordförråd. Här menar Grosin (2001) att det kan ha att göra med att eleverna ser mer och mer på TV och spelar dataspel. Vilket kan vara en orsak till att föräldrarna inte ger så mycket tid som barnen skulle behöva för att främja språkutvecklingen.

I många forskningssammanhang framhålls vikten av att föräldrarna engagerar sig i sina barns läs- och skrivutveckling. Myrberg (2000) anser att hemmet, föräldrarna, har stor inverkan vad det gäller barns språkliga utveckling. Han menar att det är viktigt att föräldrar redan då barnen är små stimulerar dem språkligt genom att samtala med barnet och läsa för det.

Samverkan mellan skolan och hemmet är extra viktigt om eleven har svårt med läsningen och skrivningen. Givetvis är det viktigt för alla elever att deras föräldrar har bra kunskap om hur det går för eleven i skolan, för att kunna hjälpa till på bästa sätt (Grosin, 2001).

När en elev har läs- eller skrivsvårigheter blir samarbetet med föräldrarna ännu mer angeläget. Dessvärre är det så att många föräldrar till just dessa elever själva har en problematik då det gäller att läsa eller att skriva. Här menar Myrberg (2003) att man skulle kunna erbjuda dessa föräldrar utbildning för att de på bästa sätt skall kunna hjälpa sina barn. Det är viktigt att föräldrarnas negativa minnen från sin egen skoltid då det gäller läsning och skrivning inte överförs till deras barn. Här har skolan en central roll att bryta det negativa sociala arvet.

Det Grosin (2001) kallar hemmets läroplan är viktigt och betydelsefullt för elevernas skolframgång. Han nämner också att föräldrar har en större betydelse än lärare när det gäller att påverka barnens normer, värderingar och attityder. Men när det gäller kunskaper och färdigheter är det lärarna som är av störst betydelse för eleven.

4.3 Självbild/Självkänsla

Föräldrars positiva attityd och inställning till all sorts läsning, motiverar till bra läsvanor och utökat ordförråd. Myrberg (2000) menar att de elever som har problem med läs- och skrivinläringen hamnar i en ond cirkel. Myrberg (2000) benämner detta som ”Matteuseffekten”. Matteuseffekten kommer efter Matteusevangeliet, 25 kapitlet,

Liknelsen om talenterna:

Ty den som har han skall få, och det i överflöd, men den som inte har, från honom skall tas också det han har

Detta innebär att eleven undviker det hon/han inte är bra på, svårigheterna undviks genom att läsa mindre eller välja lättare texter. Läsningen i skolan kan bli en upplevelse där misslyckandet hotar med sin ständiga närvaro. Barnet utökar inte sitt ordförråd och får svårt att hänga med i andra ämnen i skolan. Även självbilden försvagas och man undviker det man är dålig på ännu mer. Motsatsen blir de elever som ligger bra till i läsutvecklingen. Då dessa elever inte har några problem med avkodning och har ett läsflyt blir det roligt att läsa och de läser både i skolan och i hemmet. Detta gör att glappet mellan de svaga och de starka läsarna ökar ännu mer. Förlovarna i ”Matteuseffekten” kommer aldrig att komma i kapp om de inte får rätt undervisning och stöd i tid (Myrberg, 2000; Taube, 2007).

Sandström Kjellin (2002) såg även i sin undersökning elever som agerar pajas i skolan för att stärka sin självbild. Vi som lärare måste tänka på att elever med läs och skrivsvårigheter, men även elever från andra kulturella miljöer, ofta har andra förmågor än de som traditionellt lärs ut av skolan.

4.4 Läxor

När det gäller läsläxa så finns det olika syn på läxan menar Sandström Kjellin (2002), de elever som har lätt för sig att läsa och föräldrar som lyssnar och samtalar om texten har bra förutsättningar. Men det finns även de elever som har svårigheter med läsningen och då skolan många gånger lägger ansvaret på hemmet att träna läsningen. Sandström Kjellin (2002) drar slutsatsen att skolan räknar med att hemmet tar aktiv del i barnens läsinläring. När det gäller elever som är goda läsare eller har föräldrar med pedagogiska kunskaper har detta ingen större betydelse. Däremot för de barn som har svårigheter kan detta medföra en risk då föräldrar måste lästräna med sina barn men inte har den pedagogiska kunskapen.

4.4.1 Läsläxa

Sandström Kjellin (2002) menar vidare att detta stör relationen mellan barn och föräldrar då föräldrarna tar på sig rollen som lärare istället för att vara förälder. Hemmet är absolut en viktig komponent för att eleven ska få en positiv bild till läsningen, men det ska vara på en nivå där man som förälder uppmuntrar och hjälper till i skolarbetet. Hon anser här att skolan inte tar sitt fulla ansvar att lära barn läsa. Det är viktigt att föräldrarna vet hur de ska göra och att de har stöd från skolan. Hon tar även upp hur viktigt det är att eleven får språkstimulans och stöd hemifrån för att lyckas i sin läsinläring. Även elevens brister i den verbala kompetensen utgör svårigheter i elevens läsning.

Sandström Kjellin (2002) kan se i sin undersökning att den verbala kompetensen tillsammans med att eleven inte lästränade hemma gjorde att elevens framsteg i läsning blev mycket små. Men hon ansåg här att man kunde ta fasta på de goda språkliga förmågor som eleven oftast har och uppmuntra eleven att utveckla dem så kunde den negativa trenden vändas. Skolan har förväntningar på att hemmet ska kunna delta i läsinläringen, skolan drar då sig undan ansvaret för läsningen och föräldrarna förväntas vara lärare istället för föräldrar.

4.5 Sammanfattning av denna forskning

Om man gör en sammanfattning av dessa sex forskningsresultat kan man se att elever läser sämre än tidigare, vilket framkommer i flera undersökningar. Men även att föräldrarna är viktiga för eleverna blir uppenbart i dessa undersökningar. Det framkommer även att lärarnas kompetens är av största vikt för varje elevs språkutveckling.

I många forskningssammanhang understryks vikten av att föräldrarna engagerar sig i sina barns läs- och skrivutveckling. Det är viktigt att det finns ett samarbete mellan hem och skola då det gäller elevers språkutveckling. Detta ger stöd i skolarbetet för eleven och eleven har med sig en attityd för skolan hemifrån. Att eleven får en positiv bild av läsningen hemifrån är viktigt för hela elevens skolgång.

Utifrån dessa forskningsresultat kan man se att högläsning är av stor betydelse för elevens språkutveckling. Det framgår även att vuxna måste fortsätta att läsa högt för barn och ungdomar även då de själva lärt sig att läsa. Utifrån högläsningen får eleven uppfattning om hur ord uttalas samt ett rikare ordförråd.

Om eleverna inte kan ta till sig kunskap genom läsning påverkar det elevens kunskapsutveckling i skolans alla teoretiska ämnen. Vilket gör att eleven inte klarar målen för skolan. På grund av detta når inte eleven upp till kraven som samhället ställer för att klarar sig vidare i livet. Dessa personer hamnar utanför samhällets kunskapsramar och normer.

Lärarna måste ha rätt utbildning då det gäller läs- och skrivpedagogik. De bör även arbeta flexibelt med eleverna för att främja elevens läs- och skrivinläring och möta eleverna där

de befinner sig. Att läraren sedan kan motivera sin metods form ner till enskilda detaljer har stor betydelse för elevens utveckling då de lär sig läsa och skriva.

Med enkla medel kan skolan ge föräldrarna verktyg för att kunna hjälpa eleven i hemmet med dess språkutveckling. Lärarna ska lära ut till eleverna, det pedagogiska, medan föräldrarna ska stötta och uppmuntra sina barn för bästa förutsättningar.

När det gäller genus så kan man se i både PIRLS (2006) och Fröjds (2005) undersökning att flickor läser bättre än vad pojkar gör generellt.

5. Metod

I vårt arbete använde vi oss av både kvalitativ och en kvantitativ metod för att kunna ta del av båda parter (lärares och föräldrars) uppfattning. Detta gav studien ett brett underlag för resultatet, då vi fick fram både lärares och föräldrars åsikter. Genom enkätundersökningen fick vi svar på föräldrarnas uppfattning om läsläxan och om de fått information om hur de skulle gå tillväga då de hjälper sitt barn med läsläxan. Vi har sedan via intervjuer försökt tagit reda på lärarnas inställning till läsläxans betydelse för elevernas språkutveckling och även om det gett information till föräldrarna hur de skulle göra vid läsläxan.

Vid kvalitativa undersökningar beskrivs teorin som det som föregår den praktiska forskningen. Den kvantitativa undersökningen däremot ses som något som blir en följd av undersökningen enligt Bryman (2001). Han menar vidare att den kvalitativa undersökningen omfattar en detaljerad beskrivning av miljön där informationen inhämtats. Ytterligare en skillnad är att den kvalitativa undersökningen har fokus vid tolkningar av analysen och kan ge ett mer tolkande synsätt där inte fakta är mätbar. Här är det ord och tolkningar som är viktigast. Vid kvantitativ undersökning är frågeställningen ofta; hur ofta, hur många och hur vanligt. Enkäter kan fungera som ett instrument som mäter människors beteenden, åsikter och känslor.

Enligt Trost (2007) är kvalitativa undersökningar mer fokuserade på att se skillnader. Här är inriktningen på hur en persons inställning eller beteende i olika frågor är. Syftet är att uppnå så stor variation som möjligt. Materialet i en kvantitativ undersökning däremot omvandlas till siffror och mängder för att sedan göras till statistiskt analys.

Under planeringen av vår undersökning var syftet att genomföra en komparativ studie, där vi hade som avsikt att jämföra olika skolformer och områden för att se om resultatet skiljer sig åt. Eftersom en av skolorna avböjde att vara med i vår undersökning kunde vi inte genomföra denna typ av studie då vi inte hade komplett underlag. Vi har därför jämfört alla klasser oberoende område och skolform med varandra.

5.1 Urval

Vår grundidé av genomförandet av vår undersökning var att genomföra både intervjuer och enkätundersökning på fyra skolor. Vi valde att genomföra undersökningen i fyra skolor där indelningen är följande:

KN 2	kommunal skola, norrort årskurs 2
KN 4	kommunal skola, norrort årskurs 4
KS 2	kommunal skola söderort årskurs 2
KS 5	kommunal skola söderort årskurs 5
FN 2	friskola norrort årskurs 2
FN 6	friskola norrort årskurs 6

Vi genomförde undersökningarna i årskurs 2 i samtliga skolor, i den kommunala skolan gjorde vi även undersökningen i årskurs 5, eftersom det är sista året innan de går i de högre klasserna. I friskolan gjorde vi denna undersökning i årskurs 6 som var deras sista år i lägre åldrar innan de övergår till högre åldrar.

Vi valde dessa lärare och klasser då vi har en redan etablerad kontakt med dessa lärare. Vilket underlättade vårt arbete.

Utgångspunkten i våra undersökningar var våra frågeställningar.

5.2 Genomförande

Vi genomförde vår undersökning genom kvantitativ undersökning, enkät och kvalitativ undersökning, intervju. Dessa metoder redovisas var för sig nedan med hjälp av underrubriker.

5.2.1 Kvantitativ undersökning - enkäten

Vår kvantitativa undersökning genomfördes genom enkäter till föräldrarna i de klasser vars lärare vi intervjuade. En enkät är en teknik för insamlande av information som bygger på frågor där man sedan får fram information som är bred men yttlig (Trost, 2007).

Innan enkäten skickades ut informerades föräldrarna via ett missivbrev (se bilaga 9.1, s. 54 och 9.2, s. 55). Föräldrarna informerades om syftet med enkäten och att informationen var konfidentiellt (Bryman, 2001). De föräldrar som deltog i undersökningen har barn som går i de klasser där vi intervjuade lärare, totalt sex klasser, med 133 elever. Efter ytterligare några dagar skickades enkäten (se bilaga 9.3, s. 56-58) hem med eleven för att återsändas senast efter två dagar då vårt arbete med att analysera enkätsvaren började.

Syftet med enkätundersökningen var att se om föräldrarna fått tydliga anvisningar om hur de kan gå tillväga för att hjälpa sitt barn i dess språkutveckling via läsläxan. Men även om de skulle göra läsläxan på ett annorlunda sätt om de hade haft mer kunskap om läsning och läsinlärning. Vi har genom enkäten även fått svar på frågan om de som förälder kände till skillnaden mellan högläsning, tystläsning och att läsa högt för barnet.

5.2.1.1 Pilotenkät

Vi utformade först en enkät som vi lät fyra oberoende personer som själva har barn med läsläxa testa. Dessa personer fick svara på vår enkät och därefter ge respons på vad som var oklar eller diffust. Utifrån detta resultat omformulerade vi sedan vår enkät.

Vi gjorde fem ändringar av enkäten för att förtydliga frågorna. Den första ändringen var att vi på fråga fyra har lagt till, vad tycker ni som föräldrar om läsläxan, tidigare stod det bara, vad tycker ni om läsläxan. Den andra ändringen som vi gjorde var på fråga sex, där vi lade till, då det gäller barnets språkliga utveckling. På fråga åtta ändrade vi till, om föräldern inte fått information att de skulle gå vidare till fråga nio. Vi tog bort en fråga, då vi inte ansåg att denna var relevant för vår undersökning. Frågan var: Anser du att ditt barn läser med flyt, förståelse eller inlevelse. Till sist la vi till ytterligare en fråga där vi frågade om föräldrarna skulle göra läsläxan annorlunda om de hade fått tydligare anvisningar om *hur* de skulle göra inte bara *vad*.

Efter det ansåg vi att vi fått med det som var av vikt för vår vidare undersökning.

5.2.2 Kvalitativ undersökning – intervju

Efter genomförandet av vår kvantitativa undersökning fortsatte vi med den kvalitativa undersökningen. Vår kvalitativa undersökning kom att grunda sig ursprungligen på åtta olika intervjuer av lärare. Vi valde att genomföra en kvalitativ undersökning för att ta reda på lärarnas uppfattning av de frågor som berörde lärarna i frågeställningen (Ekholm & Fransson, 2007). Valet av lärare utgick från enkätundersökningen, en lärare intervjuades från varje klass som var med i undersökningen. Alla de intervjuade lärarna var kvinnor.

Vi gjorde vår förfrågan att delta i undersökningen genom att maila de, för oss, intressanta klasslärarna. Alla tillfrågade lärare uppgav sitt intresse att delta i detta skede. Efter den första mailkontakten med de berörda lärarna skickade vi ut ett brev per mail, hur vi tänkt oss genomförandet av vår undersökning i skolan hos dem. Här fick de även aktuella datum att välja på för att underlätta deras planering (se bilaga 9.4, s. 59 och 9.5, s. 60).

Trost (2007) anser att intervjuer ska vara väl förberedda och ha rätt frågeställningar och kunna ställa frågor som ger innehållsrika svar på frågorna. Frågorna ska vara enkla och raka och ledande frågor bör undvikas. Även intervjuplatsen är av stor betydelse för att den intervjuade ska kunna känna sig avspänd och trygg att tala fritt (Trost, 2007).

Vi genomförde alla intervjuer av lärarna i par, vi var med båda två vid varje intervju. Trost (2007) menar att det finns en större möjlighet till förståelse till innehållet då intervjuerna genomförs på detta sätt. Vid intervjutillfället kunde vi få tillfälle att återge respondentens (lärarens) beskrivning av en frågeställning. Genom att ställa följdfrågor för att ta del av hur respondenten känner och tänker kring frågeställningarna. Detta för att få ett så tydligt svar som möjligt (Bryman, 2001; Merriam, 2006; Trost, 2007).

Efter att ha bokat intervjutillfälle med de sex lärarna började vårt intervjuarbete. Intervjuerna genomfördes under två veckor i lärarnas respektive skola. Vid alla tillfällen satt vi ostörda i lärarnas klassrum utom vid ett tillfälle då vi satt på arbetslagsledarens kontor. I samband med de sex tillfällen hade vi med oss kaffe/the och kaka för att få en mer avslappnad känsla då vi intervjuade. Vid varje intervjutillfälle var vi båda två närvarande, en av oss hade huvudansvaret för frågeställningarna och den andra hade huvudansvaret för att föra anteckningar. Båda antecknade och var delaktiga vid varje tillfälle. Merriam (2006) talar om att då man antecknar vid en intervju kan man styra takten, antingen föra den framåt i en snabbare takt eller få ner tempot. Vilket vi i våra intervjuer upptäckte var mycket användbart för att få en bra intervju. Vi använde oss inte av bandupptagning vid våra intervjuer då en av lärarna inte kände sig bekväm med detta. Vår ambition var att få sex likvärdiga intervjuer och valde därför bort bandupptagning under alla intervjuer.

5.3 Bortfall

Vår första kontakt med skolorna var mycket positivt. Utgångspunkten var att genomföra undersökningen i år 2 och år 5 i de kommunala skolorna och år 2 och år 6 i friskolorna. Friskolan i söderort ångrade sig och ville inte ställa upp när vi väl startade vår undersökning. Här uteblev två klasser. I den kommunala skolan på norra sidan av Stockholm gjordes undersökningen i år 2 och år 4 då det passade bättre för skolas lärare.

5.3.1 Enkät

Det var 133 enkäter som delades ut i de tre skolorna. Av dessa var det 90 enkäter som vi fick tillbaka besvarade. Svansfrekvensen av våra enkäter låg därmed på 67,6 procent. Trost (2007) skriver att man får räkna med ett visst bortfall vid en enkätundersökning. Han hävdar att svansfrekvensen bör ligga mellan 50-75 procent av det totala antalet enkäter, vilket vår svansfrekvens gjorde.

5.3.2 Intervju

Alla lärare som fortfarande var intresserade och som har blivit tillfrågade ställde upp på vår intervju. Vi avsåg att genomföra åtta intervjuer i de olika skolorna. Efter bortfallet gjorde vi totalt sex intervjuer i de olika skolorna.

5.4 Trovärdighet

5.4.1 Enkät

Vi utgick från Bryman (2001) då vi utformade vår enkät. Enkäten innehöll inga långa svarsalternativ och den var lättöverskådlig vilket gjorde att bortfallet minskade. Det är även av stor vikt att layouten är utformad så att respondenterna känner intresse för enkäten, här är det viktigt att enkäten inte upplevs plottrig.

Vi byggde upp vår enkät genom enkla frågor där svarsalternativen var angivna och svaret gavs genom att kryssa i det svarsalternativ som ansågs passa bäst med respondentens åsikt eller upplevelse.

De enkäter som vi fick in hade i många frågor likvärdiga svar vilket tyder på att många har haft samma åsikt kring läsläxan.

5.4.2 Intervju

Vid en intervju är det viktigt att frågorna som ställs av intervjuarna är likvärdiga vid varje intervjutillfälle. Detta för att man ska få så starkt reliabilitet som möjligt. Med reliabilitet menas att undersökningen skall utföras på ett trovärdigt sätt (Bryman, 2001; Trost, 2007).

Vi utgick från vår intervjuguide (se bilaga 9.6, s. 61) vilket gjorde att vi fick validitet i vår undersökning. Detta innebar att vi har undersökt det vi verkligen ville veta och höll oss till detta. En intervjuguide skall vara kort men ändå heltäckande detta för att underlätta för oss så att vi inte kom utanför vårt ämne och våra frågeställningar (Trost, 2007). Vår intervjuguide var mycket omfattande för att vi inte skulle missa något område som berörde vår undersökning. Frågorna ställdes utifrån olika rubriker där läraren exempelvis fick svara på frågor om dennes utbildning och erfarenheter. Frågorna var här som ett stöd för vårt minne. Genom att vi använde oss av en intervjuguide är denna undersökningsform semi-strukturerad (Bryman, 2001).

Vi försökte att under hela vårt arbete med undersökningen alltid ha våra frågeställningar i bakhuvudet.

5.5 Bearbetning

Under följande punkter tar vi upp hur vi har bearbetade det inkomna materialet. Vi har här även skilt på enkätundersökningen och de intervjuer vi genomförde.

5.5.1 Enkät

Bearbetningen av våra enkätsvar gjorde vi genom att utifrån klass specificera svaren. Varje fråga behandlades och redovisas sedan separat i vårt resultat (se bilaga 9.7, s. 62-64).

5.5.2 Intervju

När vi sammanställde våra enkäter kunde vi utifrån dessa resultat utforma en intervjuguide.

Efter genomförandet av varje intervju satte vi oss ner för att sammanfatta vad som kommit upp under intervjun utifrån våra anteckningar. Det är här viktigt att tänka på att vi som intervjuare kan tolka svaren på annat sätt än vad den intervjuade egentligen menade (Ekholm & Fransson, 2007). När sammanställningen var klar mailade vi över ett exemplar till den berörda läraren, där vi bad läraren se över det vi skrivit. Detta för att kontrollera att vi inte missuppfattat eller missat något. Vi ville även ha tillåtelse att använda textmaterialet i vår uppsats. Bjurwill (2001), Ekholm och Fransson (2007) tar upp vikten av att intervjuvaret är det som sades även efter sammanställningen. Läraren fick här tillfälle att godkänna informationen av intervjun som vi sedan använde oss av i vår undersökning.

5.6 Etiska aspekter

För att hålla oss inom de etiska riktlinjer som finns valde vi att brevlades informera föräldrarna om vår undersökning och lärarna fick denna information via mail. Här förklarade vi tydligt vårt syfte med undersökningen samt informerade om att uppgifterna de lämnar enbart ska användas av oss i detta syfte (Bryman, 2001).

Forskning är viktigt och nödvändigt för både individernas och samhällets utveckling. Samhället och samhällets medlemmar har därför ett berättigat krav på att forskning bedrivs, att den inriktas på väsentliga frågor och att den håller hög kvalitet (Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, 1990 s. 6).

De fyra allmänna riktlinjer som beskrivs på Vetenskapsrådets (1990) hemsida angående forskning är:

Informationskrav
Samtyckeskrav
Konfidentialitetskrav
Nyttjandekrav

Då det gäller konfidentialitetskravet meddelade vi att de insamlade uppgifterna kommer att förstöras efter studiens slut. Vi gick ut med information om att medverkandet i undersökningen var helt frivilligt och enkätsvar som uteblev räknades som bortfall.

6. Resultat

I denna del av vår uppsats redovisar vi resultaten av vår enkätundersökning som är gjorda av föräldrarna. Vi fortsätter sedan med att redovisa intervjuerna av de berörda lärarna som har klasserna. Avslutningsvis har vi gjort en enkel sammanställning av det som framkommit från enkäterna och intervjuerna.

6.1 Enkäten

Resultatet av enkäterna presenteras nedan med hjälp av tabeller och kommentarer. Av de tolv enkätfrågorna har vi här valt ut de som är relevanta för vår frågeställning. Alla svaren från enkätundersökningen presenteras i sin helhet under bilaga 9.7, s. 62-64.

Förklaring av förkortningarna som använt i tabellerna nedan:

KN 2	kommunal skola, norrort årskurs 2
KN 4	kommunal skola, norrort årskurs 4
KS 2	kommunal skola söderort årskurs 2
KS 5	kommunal skola söderort årskurs 5
FN 2	friskola norrort årskurs 2
FN 6	friskola norrort årskurs 6

Den första tabellen visar hur många enkäter som delades ut i respektive skola, samt hur många som besvarades. Därefter redovisas svaren på de frågor som vi funnit vara av intresse för vår undersökning i tabellform, d.v.s. fråga 3, 5, 6, 7, 10, 11 och 12.

Tabell 6.1 Tabellen visar fördelningen av utdelade och inkomna enkäter i respektive klass.

Enkäter	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Antal utdelade	21 st	21 st	22 st	20 st	25 st	23 st
Antal återlämnade	15 st	13 st	15 st	16 st	17 st	14 st

Av totalt 133 enkäter som delades ut i de tre skolorna fick vi tillbaka 90 stycken. Svarefrekvensen i vår enkätundersökning låg därmed på 67,6 procent.

Fråga 3: Vad tycker föräldrarna om läsläxan?

Tabell 6.3 Tabellen visar vad föräldrarna tycker om läsläxan i de olika klasserna.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Bra	100%	92%	100%	93%	100%	82%
Mindre bra						6%
Vet ej		8%		7%		
Har ej						12%

I årskurs 2 i samtliga skolor var det 100 procent av föräldrarna som uppskattade läsläxan. I de högre klasserna i vår undersökning tyckte flertalet av föräldrarna att läsläxan var bra. I

den kommunala skolan i söderort (KS 5) var det 6 procent som inte tycket om läsläxan. Det var även 12 procent av föräldrarna som svarade att deras barn inte hade läsläxa i den klassen.

Fråga 5: Tycker ni som föräldrar att ni fått den information som behövs för att hjälpa ditt barn med läsläxan?

Tabell 6.4 Tabellen visar föräldrarnas svar beträffande om de tycker att de fått den information som behövs för att hjälpa sitt barn med läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	93%	84%	100%	81%	100%	85%
Nej				19%		
Vet ej	7%	16%				15%

De flesta föräldrar var nöjda med informationen som de fått från lärarna. I de kommunala skolorna både i norrort och söderort i årskurs 2 (KN 2 och KS 2) var alla föräldrar nöjda till 100 procent. Även friskolans årskurs 2 (FN 2) var de flesta nöjda. I de högre klasserna var det flertalet av föräldrarna som var nöjda. I den kommunala skolan i norrort (KN 4) var det 19 procent av föräldrarna som inte ansåg att de fått tillräckligt med information för att hjälpa sitt barn med läsläxan.

Fråga 6: Vet ni som förälder skillnaden mellan högläsning, tystläsning och att läsa högt för ert barn, då det gäller barnets språkutveckling?

Tabell 6.5 Tabellen visar om föräldrarna vet skillnaden mellan olika sorters läsning.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	73%	77%	73%	68%	76%	100%
Nej	7%	15%	20%	12%	17%	
Vet ej	20%	7%	7%	20%	7%	

De flesta föräldrar svarade att de visste skillnaden mellan de olika sorters läsning. I den kommunala skolan i söderort årskurs 5 (KS 5) svarade alla föräldrar att de visste skillnaden mellan de olika läsformerna. Men det fanns föräldrar som svarade att de inte visste skillnaden mellan de olika läsformerna. I friskolan i norrort i årskurs 2 (FN 2) och den kommunala skolan i norrort årskurs 4 (KN 4) var det fler föräldrar (20 procent) än övriga klasser som svarade att de inte kände till skillnaden mellan de olika sorters läsning.

Fråga 7: Skulle ni vilja ha tydligare information om läsläxan?

Tabell 6.6 Tabellen visar om föräldrarna vill ha tydligare information om läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	7%	8%	13%	25%	12%	36%
Nej	60%	77%	80%	63%	64%	57%
Vet ej	33%	15%	7%	12%	24%	7%

Oberoende av skolform och klass var flertalet av föräldrarna inte angelägna om tydligare information angående läsläxan. I resultatet kan vi se att i de kommunala skolornas högre åldrar är det fler föräldrar som skulle vilja ha mer information. I friskolan är det däremot få föräldrar som önskar mer information. I friskolan i norrort i årskurs 2 (FN 2) och den kommunala skolan i söderort årskurs 2 (KS 2) är det fler föräldrar än i de övriga klasserna som inte vet om de skulle vilja ha ytterligare information. Även i friskolan i norrort årskurs 6 (FN 6) och kommunala skolan i norrort årskurs 4 (KN 4) finns det föräldrar som inte vet om de skulle vilja ha mer information. I den kommunala skolan i norrort i årskurs 2 (KN 2) och den kommunala skolan i söderort årskurs 5 (KS %) är det däremot endast 7 procent som inte vet om de vill ha mer information.

Fråga 10: Tycker ni som föräldrar att barnet uppskattar läsläxan?

Tabell 6.9 Tabellen visar om föräldrarna tror att barnet uppskattar läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	93%	61%	80%	70%	100%	78%
Nej	7%	23%	20%	12%		14%
Vet ej		16%		18%		8%

De flesta föräldrarna tror att deras barn uppskattar läsläxan. I årskurserna 4-6 oberoende skolform och område finns det föräldrar som inte vet hur deras barn värderar läsläxan. Det fanns även föräldrar oberoende skolform, klass och område som ansåg att sitt barn inte uppskattade läsläxan. Endast i den kommunala skolan i söderort årskurs 2 (KS 2) var det 100 procent av föräldrarna som ansåg att deras barn uppskattade läsläxan.

Fråga 11: Anser ni att ert barn är en god läsare?

Tabell 6.10 Tabellen visar om föräldrarnas anser sitt barn som en god läsare.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	93%	100%	93%	81%	100%	100%
Nej	7%		7%	12%		
Vet ej				7%		

Här var svaret i stort sätt entydigt, föräldrarna ansåg sitt barn som god läsare. I friskolan i norrort årskurs 2 (FN 2) och den kommunala skolan årskurs 2 och 4 (KN 2 och KN4) fanns det några få föräldrar som inte ansåg att deras barn var en god läsare. Det fanns även i den kommunala skolan i norrort årskurs 4 (KN 4) föräldrar som inte ansåg sig veta om deras barn var en god läsare (7 procent).

Fråga 12: Skulle ni göra läsläxan på ett annorlunda sätt om läraren gett tydligare anvisningar om hur ni kan göra den och inte bara vad som ska göras?

Tabell 6.11 Tabellen visar om föräldrarna skulle göra läsläxan på annat sätt om de fått tydligare information om hur de ska göra?

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja		31%	7%	19%	5%	36%
Nej	66%	61%	33%	31%	47%	50%
Vet ej	34%	8%	60%	50%	48%	14%

Majoriteten av föräldrarna skulle inte genomföra läsläxan på annorlunda sätt ifall de fått tydligare anvisningar. I friskolan i norrort årskurs 2 (FN 2) är det ingen förälder som skulle gjort läsläxan på annat sätt, men cirka en tredjedel av föräldrarna vet inte om de skulle gjort läsläxan på annat sätt. Då det gäller friskolan i norrort årskurs 6 (FN 6) var det däremot cirka en tredjedel som skulle kunna tänka sig genomföra läsläxan på ett annat sätt. De kommunala klasserna i norrort årskurs 2 och 4 (KN 2 och KN 4) är det cirka 30 procent av föräldrarna som inte skulle kunna tänka sig göra läsläxan på annat sätt. Medan halva klassen i årskurs 4 och mer än halva klassen årskurs 2 inte vet. Då det gäller den kommunala skolan i söderort årskurs 2 och 5 (KS 2 och KS 5) är det ungefär hälften av föräldrarna i varje klass som inte kan tänka sig göra läsläxan på ett annorlunda sätt. I årskurs 2 är det nästan hälften av föräldrarna som inte vet och i årskurs 5 är det drygt en tredjedel som skulle kunna tänka sig göra läsläxan på annat sätt.

6.2 Intervju

Här presenteras en kortfattad sammanfattning av de intervjuade lärarnas svar som är relevanta för våra frågeställningar, samt intressanta skillnader och goda exempel som framkommit under intervjuerna. Helheten av intervjuerna kan ses som bilaga 9.8, s. 65-76.

Lärarnas bakgrund:

Alla de intervjuade lärarna var kvinnor. Hälften av dem, tre stycken, har arbetat i över 20 år i skolan. Två av dessa lärare är utbildade stadielärare. En är i grunden idrottslärare, men arbetar nu som klasslärare. De övriga tre lärarna som vi intervjuade är alla utbildade 1-7 lärare. Två av dessa lärare har examinerats som lärare under senare delen av 90-talet och en av dem är relativt nyexaminerad

Lärarens syn på läs och skriv:

Alla lärarna är överens om att läsning och skrivning är grunden för lärandet i skolan. Sambandet mellan läs- och skrivinlärning är enligt de lärare vi har intervjuat stort. Läs- och skrivinlärning går som en röd tråd genom skolans alla ämnen och är beroende av varandra. Samtliga lärare lägger stor vikt vid läsning och skrivning i klassrummet. Läraren i den kommunala skolan i norrort årskurs 2 (KN 2) samt läraren i friskolan i norrort årskurs 6 (FN 6) betonar särskilt att grunden för läsning och skrivning läggs tidigt för att gynna elevernas språkutveckling.

Lärarens syn på läsläxan?

Alla lärarna oberoende skolform, klass och område ger en individuell läsläxa till eleverna. I samtliga årskurs 2, oberoende skolform och område, samt kommunala skolan i norrort årskurs 4 (KN 4) har eleven läsläxa varje vecka som följs upp med ett läsprotokoll där föräldrarna förväntas skriva en kommentar. I den kommunala skolan i söderort årskurs 5 (KS 5) har de läsläxa var sjätte vecka och här redovisar eleven boken utifrån uppgifter de får av läraren, detta som uppföljning av boken.

I friskolan i norrort årskurs 6 (FN 6) har de läsläxa varje vecka men här är det inte lika viktigt med högläsning hemma utan att de läser och detta följs upp genom att föräldrarna skriver på ett läskort att eleven har läst. Denna klass har även nu i årskurs 6 läsläxa i engelska då de ska läsa två till tre gånger för en förälder för att få upp en säkerhet i läsningen. Denna lärare anser att det alltid finns ett syfte med läsläxan, att eleven får se olika sorters texter och uttala nya ord med mera.

Hur ser läraren på läsläxans syfte?

Då det gäller läsläxans syfte kan vi se att i de lägre åldrarna oberoende skolform och område är läsläxan en kommunikationslänk och språkfrämjande för elevens språkutveckling. I årskurs 4-6 oberoende skolform och område blir läsläxan bara språkfrämjande och inte en kommunikationslänk mellan hem och skola. Läraren i den kommunala skolan i söderort årskurs 5 (KS 5) poängterade att här är läsläxan ett samarbete mellan lärare och elev.

Hur har läraren informerat föräldrarna om läsläxan?

Alla lärare har i stort sätt informerat klassens föräldrar på likvärdigt sätt genom föräldramöten, veckobrev och på läsjournaler. Läraren i den kommunala skolan i söderort årskurs 2 (KS 2) har enligt oss, ett mycket bra tillvägagångssätt, där hon klistrade in informationen om läsläxan i varje enskild elevs läsprotokollsbok.

Kan läraren se om eleverna får hjälp med läsläxan hemma?

När vi frågade om läraren kan se om eleven får hjälp hemma med läsläxan var det även här lärarna i årskurs 2 oberoende skolform och område som tycker att föräldrarna var aktiva och visade intresse. Medan lärarna i årskurs 4-6 oberoende skolform och område inte ansåg att de har en 100 procentig uppslutning av föräldrarna.

Vi har i våra intervjuer kunnat se sambandet mellan föräldrarnas delaktighet och elevens läxresultat. De elever som får hjälp hemma har kunnat prestera högre resultat i det redovisade skolarbetet enligt våra intervjuade lärare. Lärarna i den kommunala skolan i norrort årskurs 4 (KN 4) och den kommunala skolan i söderort årskurs 5 (KS 5) menar att det många gånger är de elever som behöver hjälp som inte alla gånger får det hemma.

Hur tror läraren att föräldrar och elever uppskattar läsläxan?

I vår undersökning kan vi se att i årskurs 2 oberoende skolform och område tror lärarna att elever och förälder uppskattar läsläxan. I de högre klasserna har läraren inte alltid samma uppfattning om vad föräldrarna tycker om läsläxan, men de har uppfattning av att eleverna uppskattar denna typ av läxa.

Läraren i den kommunala skolan i norrort i årskurs 4 (KN 4) har uppfattningen av att föräldrarna kan se läsläxan som tidskrävande då de måste lyssna aktivt och kanske ibland tjata på barnet för att barnet ska göra läsläxan.

Hur ser läsförmågan ut i den klass läraren har?

Alla kan läsa i de klasser som medverkat i vår undersökning. Resultatet visar däremot att läsförmågan är väldigt spridd i de olika klasserna.

Läraren i friskolan i norrort i årskurs 6 (FN 6) ser att läsförmågan i klassen skiljer sig mellan pojkar och flickor, de goda läsarna är oftast flickor. Hon tror att det kan bero på att flickor tidigt leker mer sociala lekar där dialog ingår.

Hur använder sig läraren utav läsning och skrivning i klassrummet?

Alla de intervjuade lärarna har motiverat sina metoder för inläring av läs- och skrivinläring på ett mycket bra sätt. Alla klasser oberoende skolform, årskurs och område tillämpade all sorts läsning i klassrummet, eleverna läste tyst, eleverna läste högt och läraren läste högt för klassen. Alla lärare ansåg att det viktigaste var att eleven läser inte *vad* den läser. Läraren i friskolan i norrort årskurs 2 (FN 2) poängterad att hon redan i årskurs 2 rättar stavfel. Hon använder här inte rödpenna men vill markera att det är fel för att det sedan ska bli snyggt och prydligt i elevens skrivbok.

I friskolan i norrort både årskurs 2 och 6 (FN 2 och FN 6) har lärarna högläsning i halvklass för att få en lätthanterlig och mindre grupp. Det gör även läraren i den kommunala skolan i norrort i årskurs 2 (KN 2).

Hur ser läraren på läs- och skriv efter denna intervju?

Efter avslutad intervju frågade vi lärarna om deras synsätt angående informationen som de gett till föräldrarna efter det att vi talat om detta. Lärarna i den kommunala skolan i söderort (KS 2 och KS 5) har samma synsätt som innan intervjun.

De kommunala skolorna i norrort (KN 2 och KN 4) har olika syn på detta. Den ena läraren (KN 2) ansåg att hon genom intervjun fick sätta ord på det hon gör, vilket hon tyckte var bra. Den andra läraren (KN 4) har oförändrad syn på informationen hon gett ut till föräldrarna men menade att man alltid kan ge mer information.

Friskolan i norrort i årskurs 2 (FN 2) ansåg att hon kunde ha informerat föräldrarna tydligare om läsläxans betydelse fast föräldrarna tidigare fått denna information. I friskolan i norrort i årskurs 6 (FN 6) tyckte läraren att informationen varit bra men önskar mer samarbete mellan föräldrar, lärare och även elever. Hon ser samarbetet likt en triangel där alla parter ska samverka för ett gott samarbete.

6.3 Sammanställning av enkät och intervju

- De flesta föräldrar är nöjda med informationen de fått från lärarna angående hur de skulle gå tillväga vid läsläxan.
- Övervägande av de svarande föräldrarna skulle inte göra läsläxan på annorlunda sätt än vad de gör idag, även om de fått mer och tydligare information angående läsläxan.
- De flesta föräldrar svarade att de känner till skillnaden mellan de olika sorters läsning.
- Alla lärarna tycker att de gett utförlig och tillräcklig information, men två av de sex intervjuade lärarna tycker att de kan ge ytterligare information angående läsläxan.
- Lärarna i årskurs två, oavsett skolform och område, anser att läsläxan är språkfrämjande men även en kommunikationslänk. Medan lärarna i årskurs 4-6, oavsett skolform och område, ser läsläxan enbart som språkfrämjande för eleven.
- Läsläxans betydelse ändras från årskurs 1 till årskurs 6. I årskurs 1 har skolan och hemmet ett gott samarbete, men detta avtar högre upp i åldrarna. I årskurs 6 har hem och skola inte lika gott samarbete som tidigare.

7. Analys och diskussion av resultatet

Vi har här analyserat vårt resultat för att ge materialet en ytterligare betydelse och även haft en diskussion om det vi fått fram i vår undersökning.

7.1 Metoddiskussion

Vi valde att genomföra vår undersökning med hjälp av både kvalitativ och kvantitativ metod i form av enkäter respektive intervjuer. Detta för att få fram så utförlig information som möjligt. Vi kunde ha genomfört vår undersökning genom observationer i klassrummet, vid ett föräldramöte men vi ansåg inte att denna metod skulle ge oss svar på våra frågeställningar. Vår undersökning avsåg inte att iaktta ett specifikt beteende, utan att studera hur olika personer uppfattar information från olika håll då det gäller läsläxan (Bryman, 2001).

Att vi fokuserade vår undersökning på lärare och föräldrar och inte lärare och elever var av två skäl. Det första var för att underlätta vårt arbete, då föräldrarna svarade på enkäten behövdes inte något medgivande från elevens målsman, vilket krävs för att göra elevundersökningar. Det andra skälet var att kontakten mellan hem och skola oftast sker mellan föräldrar och lärare, inte elever och lärare.

Genom vår resultatredovisning kan oberoende person ta del av vår undersökning och själva analysera vårt inhämtade resultat och därefter komma fram till likvärdigt resultat. Detta anser Bjurwill (2001) är typiskt för en vetenskaplig undersökning. Det är viktigt att tänka på att slutdiskussionen kan se annorlunda ut trots att resultatet är likvärdigt. Detta beroende på hur personen som analyserat har tolkat resultaten (Bjurwill, 2001).

7.2 Avslutande analys och diskussion

Vårt syfte med den avslutande diskussionen är att tydliggöra vad som framkommit i våra undersökningar samt att koppla detta till vår teoridel och tidigare forskningsdel. Vi startade vårt arbete med följande frågeställningar som utgångspunkt:

- Anser föräldrarna att de får de anvisningar från skolan som de behöver för att hjälpa sina barn med läsläxan i hemmet på ett adekvat sätt?
- Skulle föräldrarna engagera sig mer i barnens läsläxa om de hade mer kunskap om läsning och dess betydelse för hur man lyckas i skolan och yrkeslivet?
- Tror sig föräldrarna känna till skillnaden mellan högläsning, tyst läsning och att läsa högt?
- Tycker lärarna att de ger föräldrarna tillräckligt tydlig information om hur de ska arbeta med läsläxan hemma för att på bästa sätt främja barnets läsutveckling?

- Ser lärarna läsläxan endast som en kommunikationslänk, eller fyller den sitt syfte som språkfrämjande för eleven?
- Ändras läsläxans betydelse och samarbetet mellan hem och skola från årskurs 1 till årskurs 6?

När vi startade vår undersökning var vår uppfattning att informationen till föräldrarna från lärarna inte alltid var god. Vi kan nu genom vårt resultat se att de flesta föräldrar är nöjda med informationen från lärarna angående läsläxan även om det finns föräldrar som inte anses sig veta om de är nöjda med informationen.

I de kommunala skolorna både i norrort och söderort i årskurs 2 (KN 2 och KS 2) var alla föräldrar nöjda till 100 procent med informationen som gått ut. Även i friskolans årskurs 2 (FN 2) var de flesta föräldrar nöjda med den information som de fått angående läsläxan. I de högre klasserna (KN 4, KS 5 och FN 6) var det majoriteten av föräldrarna som var nöjda. Dock var det 19 procent av föräldrarna i den kommunala skolan i norrort (KN 4) som inte ansåg att de fått tillräckligt med information för att hjälpa sitt barn med läsläxan. Även andelen som inte vet minskar i dessa klasser (KN 4, KS 5 och FN 6), här tror vi att föräldrarna har en uppfattning om att informationen är viktig för att kunna hjälpa sitt barn med skolarbetet och läsläxan. Detta tror vi kan bero på att föräldrarna har samarbetat med skolan under flera år och kanske därför vet vad som förväntas av dem.

Läraren i den kommunala skolan i söderort i årskurs 2 (KS 2) har enligt oss en bra metod då det gäller att informera föräldrarna. Vilket är att hon i varje enskild elevs läsprotokoll har satt in ett informationsblad angående läsning och dess syfte. Detta var ett tydligt och överskådligt sätt att få fram information som var bestående.

Resultatet av vår undersökning visar att många föräldrar inte skulle göra läxan på annat sätt än vad de gör idag, och här anser föräldrarna att de engagerar sig tillräckligt i sitt barns läsläxa. Detta hade vi inte heller förväntat oss då vi startade undersökningen. Vi trodde att det var ett större glapp mellan hem och skola. Det vi i stället kan se är att det är många som inte vet om de skulle genomföra läsläxan annorlunda. I friskolan i norrort i årskurs 6 (FN 6) och i den kommunala skolan i söderort i årskurs 5 (KS 5) var andelen som inte visste låg, men det var också här som de flesta föräldrar skulle kunna tänka sig att utföra läsläxan på annat sätt. I de övriga klasserna svarade föräldrarna att de inte tänkte genomföra läsläxan på annat sätt men här var det avsevärt fler som inte visste. Då det gäller tillvägagångssättet vid läsläxan så menade de flesta föräldrarna att de satt i lugn och ro och att barnet läste högt. Det var endast i friskolans klasser, (FN 2 och FN 6) som några få föräldrar uppgav att de gjorde annat då eleven läste högt. Detta kan bero på tidsbrist eller att dessa föräldrar var ärligare i sitt svar än övriga föräldrar.

Sernefalk (2000) belyser vikten av att skolan har som skyldighet att ge mer och bredare information till föräldrarna. Föräldrarna måste få information om elevens kunskap och tillvägagångssätt för att kunna ge varje elev en bra start tillsammans med skolan. Även Myrberg (2000) menar att bra information till föräldrarna skapar trygghet för föräldrarna. Leo (2004) menar att om det inte är helt klart för eleven och föräldrarna hur läxan ska genomföras kan det bildas en klyfta mellan eleven och föräldrarna. Detta kan vi även

bekräfta då läraren i den kommunala skolan i norrort årskurs 4 (KN 4) sa att hon ibland kunde få uppfattningen av att en del föräldrarna kan se läsläxan som tidskrävande då de måste lyssna aktivt och tjata för att barnet ska göra läsläxan ibland, då vi frågade om hon trodde att föräldrarna uppskattade läsläxan.

Vi kan i och med detta svar se likheter med vad vi själva tyckte innan vi fick kunskap inom detta område. Läsläxan var något som tog tid och som vi ibland inte förstod syftet med fast vi fått information av läraren. Ur vårt nya perspektiv kan vi nu se att vi inte fått tillräckligt med information för att förstå betydelsen av läsläxan. Därför anser vi att det är av stor vikt att vara övertydlig då föräldrarna inte alltid har denna kunskap om språkutveckling. Även Sandström Kjellin (2002) menar att föräldrarna behöver få information om hur de ska genomföra läsläxan samt att ska få stöd från skolan. De elever som har aktivt föräldraintresse och föräldrar som engagerar sig i barnets hemarbete har större förutsättning att lyckas med skolarbetet.

Vidare kan vi förstå av denna undersökning att även om föräldrarna spelar en stor roll för sitt barns språkutveckling kan vi få uppfattningen av att skolan inte alltid samverkar med föräldrarna genom att informera dem om deras värde i detta avseende. Många föräldrar anser även att de vet vad som ska göras vid läsläxan och det är viktigt att föräldrarna vet vad läsläxan främjar så att föräldrarna är medvetna om vad de faktiskt åstadkommer. Extra viktigt är det att informera de föräldrar som inte alltid engagerar sig i sitt barns läsläxa, så att de blir medvetna om vikten av deras engagemang.

Vi har även fått fram att de flesta föräldrar tror sig känna till skillnaden mellan högläsning, individuell läsning och att läsa högt för barnet, vilket vi inte hade förväntat oss. Detta kan tyda på att lärarna har gett dessa föräldrar tydlig och bred information kring läsning. Men också att föräldrarna tror sig veta skillnaden, att de kanske inte har fullständig kunskap inom detta ämne. Föräldrarna till elever i skolan bör informeras av läraren på vilket sätt de olika lässätten gynnar eleven.

Övervägande av de föräldrar som svarat på vår enkät har uppgett att deras barn är en god läsare. När vi sedan jämför detta med lärarnas syn på elevernas läsförmåga kan vi se att det skiljer sig åt. Detta tror vi kan bero på att alla föräldrar inte riktigt vet vad som krävs för att vara en god läsare. Även om barnet läser med flyt måste här även finnas förståelse av vad som läses för att kunna vara en god läsare. Det är här viktigt att föräldrarna har fått förståelsen för att när eleven läser ska detta göras med avkodning och med flyt men även att eleven måste ha förståelse för vad de läser för att man ska kunna säga att eleven läser. Myrberg (2003) menar att avkodningsprocesser och förståelseprocesser samverkar och om avkodningsförmågan är dåligt utvecklad så påverkar detta läsförståelsen.

De intervjuade lärarna oavsett skolform, årskurs och område var eniga om att läsflyt var viktigt för att kunna ta till sig kunskap via texter när de kom högre upp i klasserna. Elever som har ett bra läsflyt har den inre tryggheten vilket är bra för självbilden, detta kan ge bättre resultat i elevens skolarbete. Ju högre upp i årskurserna man kommer desto mer avancerade texter möter eleverna, informationen via texter så som lästalen i matematik blir

mer komplicerade. Detta medför att de elever som inte uppnår läsflyt och förståelse får en sämre självbild och därmed kan det påverka elevens resultat i skolan (Taube, 2007).

Något som framkom i vår undersökning var att alla elever kunde läsa i de klasser som medverkat i vår undersökning. Resultatet visar däremot att läsförmågan är väldigt spridd i de olika klasserna. Detta var även något som framgick i vår forskningsdel, där både Fröjd (2005) och PIRLS (2006) tog upp att flickor läser bättre än vad pojkar gör generellt. Läraren i friskolan i norrort årskurs 6 (FN 6) ser att läsförmågan i klassen skiljer sig mellan pojkar och flickor. De goda läsarna är oftast flickor. Hon tror att det kan bero på att flickor tidigt leker mer sociala lekar där dialog ingår. Vi har även själva sett att det oftast är flickor som läser mer omfattande än pojkar.

Vidare i vår undersökning har vi sett att de intervjuade lärarna har använt sig av all sorts läsning i klassrummet. Alla de berörda klasser i vår undersökning har en bänkbok som de läser individuellt i klassrummet. Denna bok har varje elev valt själv utifrån sitt eget intresse och läsnivå. Ibland kan elever ha valt böcker som är för svåra för dem, här fick eleven prova att läsa och i de flesta fall kom eleven själv fram till att den var för svår. De elever som valde för svåra böcker gång på gång fick läraren styra till elevens kunskapsnivå. Detta genom att rekommendera böcker som fortfarande var intressanta men något enklare utan att eleven kände sig otillräcklig i sin läsning. I de skolor på norra sidan av Stockholm, oberoende skolform, valdes bänkbok och även bok för att läsa hemma på biblioteket kontinuerligt genom att hela klassen gick dit. I de klasser på södra sidan av Stockholm gick eleverna till biblioteket när de läst ut sin bok. Rosenblatt (2002) menar att genom skönlitteraturen kan man tillfredställa både kunskaps- och lustbehovet om man använder litteraturen på ett strukturerat och medvetet sätt. Genom läsoplevelsen menar hon att kunskapskanaler öppnas och utbytet med skönlitteraturen är nästan oändlig. I transaktionen mellan boken och läsaren överförs erfarenheten från boken till läsaren.

Här är inte valet av inlärningsmetod avgörande för de flesta elever. Utan läraren har här en viktig roll då Myrberg (2003) anser att lärarskicklighet innebär att läraren har ett synsätt där denne behärskar olika metoder och anpassar dessa till elevernas behov.

När vi frågade lärarna om deras tillvägagångssätt med de olika sorters läsning och skrivning i klassrummet fick vi väl motiverade svar för deras metodval då det gäller läs- och skrivinläring. Alla klasser oberoende skolform, årskurs och område tillämpade all sorts läsning i klassrummet, eleverna läste tyst, eleverna läste högt och läraren läste högt för klassen. I friskolan i norrort både årskurs 2 och 6 (FN 2 och FN 6) hade lärarna högläsning i halvklass för att få en lätthanterlig och mindre grupp. Detta gjorde även läraren i den kommunala skolan i norrort i årskurs 2 (KN 2).

Skolan i dag har många gånger stora klasser med mellan 20-30 elever. Detta är inte alltid gynnsamt för bästa skolresultat. Myrberg (2003) tar upp att för att få en optimal läsinlärningsituation så bör det inte vara mer än 12-15 elever i undervisningsgrupperna för att få bästa individuella stöd. Detta är en förutsättning för en skola för alla. Vi kan i vår undersökning se att lärarna i de olika klasserna har löst detta genom att dela upp klasserna i halvklass då de har högläsning. Genom att göra detta så kan läraren ta sig tid för varje

enskild elev. Körling (2006) menar att det är genom högläsning som alla kan ta del av den skrivna texten, detta är dörröppningen till den individuella läsningen. Alla klasser hade individuell läsning det var i denna situation som eleverna använde sig utav en så kallad bänkbok.

När det gäller att läsa högt för våra barn och ungdomar är det av stor vikt att vi förstår hur språkfrämjande detta är för våra barns språkutveckling. Genom att vi visar för våra barn att detta är viktigt med läsning hjälper vi dem att förändra synen på högläsningen och kan på så sätt främja kommande generationer då det gäller synen på läsning. Här menar Myrberg, (2000) att det är föräldrarnas positiva syn på all sorts läsning som gynnar elevens språkutveckling och bidrar till ett ökat ordförråd. Grosin (2001) menar att föräldrarna har enorm påverkan på barnen då det gäller synen på kunskap och vad som anses viktigt i samhället. Vi måste som föräldrar försöka begränsa TV-tittandet och tiden barnen sitter framför datorn, och istället förstå vikten av att få en gemensam stund med barnen kring högläsningen. Då vi som lärare sitter inne med kunskapen om hur viktig läsningen är för barnens språkutveckling och senare även för att kunna klara sig i vårt samhälle, är kanske en av vår största uppgift att förmedla denna kunskap till föräldrar. Detta för att få dem att förstå faran med att låta sitt barn använda sig av datorn och TV-tittandet i för stor utsträckning. Att få dem informerade om att detta kan leda till ett försämrat språk och att det även kan komma att påverka senare generationer är viktigt att föräldrarna är medvetna om.

Alla lärarna var överens om att läsning och skrivning är grunden för lärandet i skolan. Sambandet mellan läs- och skrivinlärning är enligt de lärare vi har intervjuat stort. Läs- och skrivinlärning går som en rödtråd genom skolans alla ämnen och är beroende av varandra. Detta begrepp nämner Fröjd, (2005) och Myrberg, (2000) som literacy. De menar att det ofta behandlats som en förmåga men att man ska se dessa förmågor som två separata dimensioner som många gånger går hand i hand. Taube (2007) tar upp att elevens första möte med läs- och skrivinlärning är oerhört viktigt att det upplevs positivt. Om en elevs första möte är svårt och negativt finns risk att eleven utvecklar en negativ självbild vid inlärningen. Detta kan i sin tur skapa blockeringar och prestationen kan försämrats ytterligare. Det är här lätt att hamna i en ond cirkel men det kan vara svårare att ta sig ur den onda cirkeln. Hon hävdar även att:

Läskunnighet är nyckeln som ska ge tillträde till all annan kunskap (Taube, 2007 s. 47).

I vårt resultat av intervjuerna fick vi även detta bekräftat av lärarna. Alla de intervjuade lärarna menade att läsningen påverkade alla ämnen i skolan, bland annat matematiken. Här menar Fröjd (2005) att vi använder oss av naturliga språk då vi läser svenska medan vi använder oss av konstgjorda språk i matematiken. Han menar att vi inte alltid skiljer mellan matematiska symbolsystemet och svårigheter med att läsa ett lästäl. Texterna i lästalen är mer koncentrerade och inte berättande eller informativa vilket gör dem svåra att läsa. Denna typ av text måste läsas noggrant så att inga kritiska delar av orden eller texten går förlorade. Läsningen ur detta perspektiv visar hur viktig läsningen är i andra ämnen för eleven.

Det är även viktigt att uppmuntra varje framsteg hos eleverna tycker vi. Detta för att få eleverna intresserade att fortsätta. En av lärarna, i friskolan i norrort i årskurs 6 (FN 6), tyckte att det är viktigt att eleverna får känna glädjen av att ha gjort något som man är stolt över och inte bara ett papper som ligger någonstans. I hennes klass skrevs det sagor och berättelser där eleverna gavs tid att även utforma omslaget med lika mycket omsorg som själva skrivandet. Hon ville att eleverna skulle vara stolta över det de skrivit genom både omslaget och texten som de sedan läste högt för klassen.

Om vi återgår till själva läsläxan kan vi i resultatet av vår enkätundersökning få svar på om föräldrarna uppskattningar läsläxan. Majoriteten av föräldrarna har i vår undersökning svarat att de uppskattar läsläxan. Detta stämmer väl överens med vad vi fick fram vid våra intervjuer med lärarna, de var vad lärarna ansåg sig tro.

Alla de intervjuade lärarna anser vidare att de gett information om hur läsläxan skall utföras på bästa sätt. Läraren i friskolan i norrort i årskurs 2 (FN 2) ansåg att hon skulle kunna informera ytterligare och tydligare om läsläxans betydelse. Men föräldrarna i hennes klass ansåg till 93 procent att de fått den information som behövdes för att genomföra läsläxan. Detta kan bero på att läraren har gett bra och tydlig information tidigare till föräldrarna men att hon som lärare har kunskap och förståelse för att föräldrar inte alltid har samma kunskap i teori och praktik då det gäller läsning. Även läraren i den kommunala skolan i norrort i årskurs 4 (KN 4) menade att hon hade gett bra information men att hon skulle kunna informera ytterligare. I denna klass var det 19 procent som inte ansåg sig fått tillräcklig information för att hjälpa sitt barn med läsläxan. Att resultatet visar detta kan bero på att läraren nyligen tagit över klassen och kanske inte vet vilken information som gått ut tidigare då klassen nu går i årskurs 4 och borde ha fått tydlig information tidigare.

Avslutningsvis kan vi nu se att läsläxan är en kommunikationslänk mellan lärare och föräldrar i de lägre åldrarna, men dess syfte är även språkfrämjande. När vi sedan ser på årskurs 4-6 oberoende skolform och område är syftet med läsläxan mer språkfrämjande och mer mellan lärare och elev. Vi trodde när vi startade vårt arbete att det skulle vara skillnad på läsläxans syfte i de olika årskurserna, vilket vi även fick fram. Detta kan bero på att kommunikationen mellan skola och hem minskar då eleven lärt sig att läsa och kommer upp i högre årskurserna.

När föräldrarna väljer friskolan till sina barn gör de ett aktivt val, vilket inte de flesta föräldrarna till barn i den kommunala skolan gör. Här skulle man kunna tro att friskolan skulle vara överlägset bättre i mycket, vilket inte framkommer i vår undersökning då det gäller läsläxan. Här har båda skolformerna likvärdiga tillvägagångssätt och resultat.

För att förebygga att detta synsätt uppkommer, där föräldrar och skolan minskar sitt samarbete, och även hjälpa eleven i dess skolgång kan skolan ta till hjälp då eleven skrivs in i skolan att informera och dela ut Hemmets läroplan av Grosin (2001). Här får föräldrarna information hur de kan gå tillväga med sitt barns skolarbete på ett överskådligt sätt. Här kan vi hänvisa till en av våra intervjuade lärare i friskolan i norrort (FN 6) då hon sa:

Att man kan trycka hårdare på vissa delar då det gäller läsläxan, särskilt samarbetat med föräldrarna. Jag ser samarbetet likt en triangel, där läraren, föräldrarna och eleverna ska samverka för ett gott samarbete (Lärare i klass FN 6).

Och kanske är det just så vi ska se samarbetet mellan hem och skola, likt en triangel där alla tre parter samverkar för ett gott samarbete. För är det inte viktigt att vi föräldrar under hela elevens skolgång är delaktiga i skolarbetet utifrån deras förutsättningar?

För att vi även i fortsättningen ska vara litterata i vårt samhälle så är det nu som vi som lärare men även föräldrar måste agera mer aktivt, vi måste få våra barn och elever att bli bättre läsare. Om vi ser hur vi startade uppsatsen där Myrberg (2008) och Sundblad (2008) tog upp att läsförmågan har sjunkit de senaste åren, vilket även Fröjd (2005), Myrberg (2003) och PIRLS (2006) har tagit upp i sin forskning. Så kanske det är här vi ska ta till oss tidigare forskning samt vår egen undersökning för att få förståelse för vad vi som lärare bör tänka på för att få våra elever att bli bättre läsare. Det är viktigt att föräldrar och lärare är medvetna om vikten av språkutveckling. Många av föräldrarna hjälper förmodligen sina barn efter bästa förmåga utan att tänka på vad detta gynnar barnet. Men om vi som lärare informerar, uppmuntrar och ger föräldrarna positiv feedback så att de fortsätter att jobba på i rätt riktning så kommer vi att hjälpa eleverna och även ge föräldrarna större förståelse för deras arbete. Om föräldrarna får kunskap om de positiva aspekterna av läsläxan så kanske även de föräldrar som idag inte alltid hjälper sitt barn med läsläxan att får upp ögonen för läsläxans betydelse. Skolans roll är att vara informatör men även inspirera föräldrarna till att hjälpa eleven.

Vi tror fortfarande, efter vår undersökning, att genom att vara medveten om hur relativt enkelt det är att ge sitt barn en bra grund att stå på då det gäller främst läsinlärning så kan man som förälder tänka extra noga över sitt agerande under lästillfället och i interaktion med sitt barn. Om skolan bidrar med de pedagogiska kunskaperna och föräldrarna med uppmuntran och stöttning i hemmet så har vi de bästa förutsättningarna för ett bra samspel mellan hem och skola, och eleven får de bästa förutsättningarna för att lyckas med sitt skolarbete.

Förmågan att läsa och skriva bildar ramen i dagens samhälle. Vi måste hjälpa våra barn och elever att bli goda läsare, för samhället förväntar sig att alla ska kunna läsa.

7.3 Eventuell framtida forskning

Vi har i vårt arbete varit i kontakt med projektet, Kod-knäckarna. Detta projekt startade 2004 i Vallentuna. Projektet startades av ett par entusiastiska föräldrar i samarbete med Ingvar Lundberg, Mats Myrberg, Riksbankens jubileumsfond med flera.

Syftet med projektet var att få föräldrar i årskurs 1 att förstå att de är en resurs för sitt barn, då det gäller barnets språkutveckling. Men även att etablera ett samarbete mellan hem och skola så att föräldrar och lärare på ett samstämmigt vis kan stödja barnens språkutveckling. Kod-knäckarna delade ut ett material, som innehöll en folder och en CD-skiva, skickades hem till föräldrarna via brev, dock inte från skolan. Detta gjorde att många trodde att materialet var reklam och läste inte det.

Resultatet av detta projekt har vi inte kunnat ta del av då vi förstått att det inte finns något redovisat resultat att tillgå. Vi har här varit i kontakt med den aktuella kommunen och även försökt få uppgiften från Kod-knäckarnas grundare, Louise Belfrage och den nu anställda projektledaren, Lotti Fred när vi träffade dem.

Projektet Kod-knäckarna har under läsåret 07/08 startat ett likvärdigt projekt, som pilotprojektet i Vallentuna, som omfattar tio kommuner runt om i landet. När nu informationen skickas ut till föräldrarna så görs det från skolan vilket vi tror är bättre. Materialet ska ses som en färskvara som måste uppdateras ofta. De lärare som berörs får ett utbildningspaket från Kod-knäckarna enligt Lotti Fred.

Kod-knäckarnas förhoppning är att materialet kommer att användas av alla skolor i landet från och med läsåret 08/09. De har även förstått att materialet behövs översättas till fler språk än svenska för att även föräldrar med annat hemspråk än svenska ska kunna ta del av det.

Vi tror att det material och den information som Kod-knäckarna ger ut kan vara till god hjälp för föräldrar när de ska hjälpa sina barn att läsa i hemmet. Men vi tror att en förutsättning för att detta ska läsas och falla väl ut är att lärarna i de respektive klasserna tar upp materialet från Kod-knäckarna vid ett föräldramöte och även informerar kontinuerligt om detta.

För mer information kring detta projekt, se www.kodknackarna.se

I vår undersökning kan vi se att samarbetet mellan hem och skola inte sträcker sig genom hela elevens grundskoletid. Samarbetet är starkast i de lägre klasserna och mattas sedan av högre upp i klasserna. Vi tycker att det är viktigt att skolan har föräldrakontakt under HELA elevens skolgång. Varför minskar kontakten mellan hem och skolan högre upp i årskurserna? Är föräldrakontakten inte lika viktig här? Hur skiljer sig föräldrakontakten mellan årskurs 1 och årskurs 9?

För att få med alla föräldrar i dagens samhälle är det viktigt att tänka på att alla föräldrar inte kan svenska, här är det viktigt att informationen även kommer ut på deras språk så att de kan vara delaktiga i barnets skolgång. I dagens skola är modersmålsläraren lite av länken mellan hem och skola till dessa familjer. Vad händer om de försvinner från skolorna? Har skolorna idag information för föräldrar med annat modersmål än svenska?

7.4 Efterarbete

Nu när vi har genomfört vår undersökning och arbetet är klart har vi som avsikt att tacka de personer som har gjort vår undersökning möjlig.

Till de föräldrar i de klasser som deltagit i enkätundersökningen kommer vi att dela ut ett brev där vi tackar för deras medverkan och där vi även har för avsikt att hänvisa till den kommande Internetadress där vårt arbete publiceras. Vår tanke är att föräldrarna kan ta del av undersökningen i sin helhet genom att gå in och läsa arbetet i sin helhet. (se bilaga 9.9, s. 77).

Vi vill även tacka de lärare som medverkat i vår undersökning genom att ge en enkel blomma, samt tackbrev där även Internetadressen där vårt arbete kommer publiceras finns så att de kan ta del av vårt arbete i sin helhet. (se bilaga 9.10, s. 78).

8. Referenslista

- Allard, B., Rudqvist, M. & Sundblad, B. (2001). *Nya Lusboken*. Stockholm: Bonnier
- Andersson, B., Belfrage, L. & Sjölund, E. (2006). *Smart start vid lässvårigheter och dyslexi*. Stockholm: Natur och Kultur
- Amborn, H. & Hansson, J. (2002). *Läsglädje i skolan*. Stockholm: Ordfront förlag
- Bjurwill, C. (2001). *A, B, C och D Vägledning för studenter som skriver akademiska uppsatser*. Lund: Studentlitteratur
- Björk, M. & Liberg, C. (1996). *Vägar in i skriftspråket*. Stockholm: Natur och Kultur
- Bryman, A. (2001). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Chambers, A. (1995). *Böcker omkring oss- om läsmiljö*. Stockholm: Nordstedt
- Cooper, H. M. (2001). *The battle over homework, common ground for administrators, teachers and parents*. Thousand Oaks, Calif:Corwin press, Inc
- Ejeman, G., & Molloy, G. (1997). *Metodboken-svenska i grundskolan*. Stockholm:Almqvist & Wiksell
- Ekholm, M. Fransson, A. (2007). *Praktisk intervjuteknik*. Stockholm: Norstedts Förlag
- Frost, J. (2002). *Läsundervisning – praktik och teorier*. Stockholm: Natur och Kultur
- Fröjd, P. (2005). *Att läsa och förstå svenska*. Göteborg
- Glasser, W. (1996). *Lärare med kvalitet*. Jönköping: Brain Books
- Grosin, L. (2001). *Alla föräldrar kan!* Stockholm. Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet
- Grundskoletidningen. (2006). *Språk och lärande nr.2*
- Gough, P. (1999). The New literacy: Caveat Empor. I: Oakhill, Jane & Roger Beard (eds) *Reading devoliopment and the Teaching of Reading*. Oxford: Backwell s.1-11
- Gough, P. och Tunmer, W. (1986). Decoding, reading, and reading disability. *Remedial and Special Education* 7.

Hellsten, J-O. (1997). *Läxor är inget att orda om*. Pedagogisk Forskning i Sverige 1997 Årg. 2 Nr 3 s 205-220 ISSN 1401-6788

Høien, T. & Lundberg, I. (1999). *Dyslexi*. Stockholm: Natur och Kultur

Körling, A-M. (2003). "Läsning från början" ur red. Norberg, I. *Läslust och lättläst. Att förebygga och reparera lässvårigheter och bevara läslusten (s.10-25)*. Lund: Författarna och Bibliotekstjänst AB i Lund

Körling, A-M. (2006). *Kiwimetoden*. Stockholm: Bonniers Utbildningsförlag

Leo, U. (2004). *Läxor är och förblir skolarbete- en studie om inställningen till läxor i ett F-9 spår i grundskolan*. Malmö Högskola: Malmö

Lindgren, A. (2007). *Det gränslösaste äventyret: om böcker, läsning och att skriva för barn*. Eriksson & Lindgren c/o Saltkråkan AB, Lidingö

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2005). *God Läsutveckling*. Stockholm: Natur och Kultur

Lundberg, I. (2006). *Alla kan lära sig läsa och skriva*. Stockholm: Natur och Kultur

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. 2005 (LpO 94). Stockholm: Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet: Fritzes publikationer

Manguel, A. (1999). *En historia om läsning*. Stockholm: Ordfront förlag

Merriam, S. (2006). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur

Myrberg, M. (2001). "Konsten att skapa goda läsare". Ur *Locus 2/01 (s. 25-39)*

Norberg, I. (2003). "Läsning av skönlitteratur" ur red. Norberg, I. *Läslust och lättläst. Att förebygga reparera lässvårigheter och bevara läslusten (s.92-108)*. Lund: Författarna och Bibliotekstjänst AB i Lund

Rosenblatt, M. L. (2002). *Litteraturläsning som utforskning och upptäcksresa*. Lund: Studentlitteratur

Sandström Kjellin, M. (2002). *Läsutveckling i ett helhetsperspektiv*. Stockholm

Sernefalk, E. (2000). *Samarbete mellan hem och skola – betydelsefullt för barns utveckling*. Linköping: Linköpings universitet

Skolverket. (2000). *Grundskolan: Kursplaner, betygsriterier*

Svensson, A-K. (1995). *Språkgädje: språklekar inom förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur

Snow, C. Burnes, M.S. & Griffin, P. (1998). *Preventing Reading Difficulties in Young Children*. Washington DC: National Academy Press

SOU 1997:108 *Att lämna skolan med rak rygg: om rätten till skriftspråket*. Stockholm: Fritzes AB

Taube, K. (2007). *Läsinlärning och självförtroende*. Uddevalla: MediaPrint

Trost, J. (2007). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur

Westerlund, I. (2004). *Läxberättelser- läxor som tid och uppgift*. Linköping: Linköpings universitet

8.1 Internet referenser

- Frost, P. (1999) *Läxplågan*. Strömsund
www.lararforbundet.se/web/papers.nsf/Documents/0037410C (2008-04-28)
- Fröjd, P. (2005). *Att läsa och förstå svenska*. Göteborg
<http://hum.gu.se/institutioner/svenska-spraket/publ/gbgstudier/Per.pdf> (2008-03-11)
- Humanistisk-samhällsvetenskaplig forskningsrådet (1990). *Etik*. Stockholm: HSFR
www.vr.se/publikationer/sida
- Belfrage, L. (2007). *Kod-knäckarna*. www.kodknackarna.se (2008-02-22)
- Lexia ordlista <http://lexin.nada.kth.se/sve-svehtml> (2008-03-12)
- Myrberg, M. (2000). *Att förebygga och möta läs- och skrivsvårigheter - En forskningsöversikt på uppdrag av Skolverket* www.skolverket.se
- Myrberg, M. (2003). *Att skapa konsensus om skolans insatser för att motverka läs- och skrivsvårigheter*. Rapport från Konsensusprojektet. www.lh.se/iol/publikationer.
- Myrberg, M. (2008). *Dagens unga läser sämre än sina föräldrar*.
www.vf.se/nyheter/allman/2008/januari/vecka-4/dagens-unga-laser-samre-an-sina-foraldrar.aspx (2008-01-28).
- PIRLS (Progress in Reading Literacy Study)*. (2006).
www.skolverket.se/sb/d/253/a/366;jsessionid=FF90D9F57361A1310B326E76
- Sundblad, B. (2008). *Barn behöver böcker!*
www.aftonbladet.se/foraldrar/article2167538.ab?service (2008-04-05)

9. Bilaga

- 9.1 Informations brev angående kommande enkät, s. 54
- 9.2 Informations brev angående kommande enkät, s. 55
- 9.3 Enkät om elevernas språkutveckling, s. 56-58
- 9.4 Informations brev till lärare, s. 59
- 9.5 Informations brev till lärare, s. 60
- 9.6 Intervjuguide, s. 61
- 9.7 Enkät, s. 62-64
- 9.8 Intervjuer av lärare, s. 65-76
- 9.9 Tackbrev till föräldrarna, s. 77
- 9.10 Tackbrev till lärarna, s. 78

9.1 Informationsbrev angående kommande enkät

Vi är två lärarstudenter på lärarutbildningen vid Stockholm Universitet från som skriver ett examensarbete om läsläxan och dess betydelse. Vi vore tacksamma om ni som förälder kunde hjälpa oss att svara på den enkät med frågor som kommer hem med eleven senare denna vecka.

Enkäten kommer att behandlas konfidentiellt, den kommer inte redovisas individuellt utan de insamlade uppgifterna kommer att jämföras med en kommunal i samma årskurs.

Frågorna är av flervalsalternativ. Frågeformuläret skickas hem med Ert barn på onsdagen den 5 mars. Vi är tacksamma om ni skickar tillbaka det senast fredagen den 7 mars. De enkäter som inte besvaras uppfattar vi som att ni inte vill vara med i vår undersökning.

Eftersom denna undersökning är av stor vikt för vårt examensarbete så hoppas vi att ni vill hjälpa oss på bästa sätt genom att delta.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar

Helena Pålsson och Anette Sigemo

9.2 Informationsbrev angående kommande enkät

Vi är två lärarstudenter på lärarutbildningen vid Stockholm Universitet från som skriver ett examensarbete om läsläxan och dess betydelse. Vi vore tacksamma om ni som förälder kunde hjälpa oss att svara på den enkät med frågor som kommer hem med eleven senare denna vecka.

Enkäten kommer att behandlas konfidentiellt, den kommer inte redovisas individuellt utan de insamlade uppgifterna kommer att jämföras med en friskola i samma årskurs.

Frågorna är av flervalsalternativ. Frågeformuläret skickas hem med Ert barn på onsdagen den 5 mars. Vi är tacksamma om ni skickar tillbaka det senast fredagen den 7 mars. De enkäter som inte besvaras uppfattar vi som att ni inte vill vara med i vår undersökning.

Eftersom denna undersökning är av stor vikt för vårt examensarbete så hoppas vi att ni vill hjälpa oss på bästa sätt genom att delta.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar

Helena Pålsson och Anette Sigemo

9.3 Enkät om elevernas språkutveckling

- 1 Vilken skolform går Ert barn i ?
- Kommunal
 - Friskola
- 2 Elevens kön?
- Pojke
 - Flicka
- 3 Vilken årskurs går eleven i ?
- Årskurs 2
 - Årskurs 5
 - Årskurs 6
- 4 Vad tycker ni som föräldrar om läsläxan ?
- Bra
 - Mindre bra
 - Vet ej
 - Har ej läsläxa
- 5 Tycker ni som föräldrar att ni fått den information som behövs för att hjälpa ditt barn med läsläxan?
- Ja
 - Nej
 - Vet ej
- 6 Vet ni som föräldrar skillnaden mellan högläsning, tystläsning och att läsa högt för ert barn, då det gäller barnets språkutveckling?
- Ja
 - Nej
 - Vet ej

7 Skulle ni vilja ha tydligare information om läsläxan?

- Ja
- Nej
- Vet ej

8 Om ni fått information om läsning och läsläxan, hur har det gått till ?
Om inte gå vidare till nästa fråga.

- Veckobrev
- Föräldramöte
- Läsprotokoll
- Individuellt samtal
- Har frågor läraren själv
- Vet ej

9 Hur går ni tillväga då barnet gör läsläxan?
(flera svarsalternativ)

- Sitter i lugn och ro
- Gör annat under tiden
- Barnet läser högt
- Barnet läser tyst
- Vi läser för barnet
- Vi talar gemensamt om texten

10 Tycker ni som föräldrar att barnet uppskattar läsläxan?

- Ja
- Nej
- Vet ej

11 Anser ni att ert barn är en god läsare?

Ja

Nej

Vet ej

12 Skulle ni om läraren inte bara informerat om vad som skall göras utan även hur ni kan utföra läsläxan ändra på ert sätt att genomföra den?

Ja

Nej

Vet ej

*Tack för er medverkan
Helena Pålsson och Anette Sigemo*

9.4 Informationsbrev till lärare

Hej

Vi har kommit en bit i vårt arbete och har tänkt oss följande upplägg:

Måndagen den 3 mars skulle vi vilja att ni delade ut vårt informationsbrev till de berörda föräldrar, angående vår enkät undersökning. Dessa enkäter kommer till er för utskick på onsdagen den 5 mars.

Vi vill då att samtliga elever får med sig enkäten hem samt att den är i retur senast fredagen den 7 mars.

Vi kommer sedan att inhämta enkäten på måndagen den 10 mars.

Hoppas att detta går bra för er!!

Vi önskar även att ni försöker boka in oss för en intervju den: 31 mars eller 1 april. Det vore bra om ni kunde avsätta en timme till detta tillfälle.

Har ni några frågor är ni välkomna att kontakta oss:

Helena Pålsson

Anette Sigemo

Ser fram emot ett möte, vänliga hälsningar

Helena Pålsson och Anette Sigemo

9.5 Informationsbrev till lärare

Hej

Vi har kommit en bit i vårt arbete och har tänkt oss följande upplägg:

Måndagen den 3 mars skulle vi vilja att ni delade ut vårt informationsbrev till de berörda föräldrar, angående vår enkät undersökning. Dessa enkäter kommer till er för utskick på onsdagen den 5 mars.

Vi vill då att samtliga elever får med sig enkäten hem samt att den är i retur senast fredagen den 7 mars.

Vi kommer sedan att inhämta enkäten på måndagen den 10 mars.

Hoppas att detta går bra för er!!

Vi önskar även att ni försöker boka in oss för en intervju den: 2 april eller 3 april. Det vore bra om ni kunde avsätta en timme till detta tillfälle.

Har ni några frågor är ni välkomna att kontakta oss:

Helena Pålsson

Anette Sigemo

Ser fram emot ett möte, vänliga hälsningar

Helena Pålsson och Anette Sigemo

9.6 Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

- Typ av skola
- Vem intervju personen är

Teman

- Utbildning
 - Utbildning i läs- och skrivpedagogik
 - Yrkesverksamma år
 - Erfarenhet
-
- Hur ser du på elevernas läs- och skrivutveckling?
 - Har du läsläxa och på vilket sätt följer du upp den?
 - Vad tycker du om läsläxan?
 - Hur viktig är den för dig som lärare?
 - Kommunikationslänk eller språkfrämjande
 - Om och/eller hur du har informerat föräldrarna i din klass när det gäller hur läsläxan kan genomföras?
 - Tycker du att du har informerat föräldrarna på bästa möjliga sätt kring läsläxan?
 - Och i sådana fall på vilket sätt?
 - Skulle det ha kunnat skett på ett annat sätt?
 - Hur tycker du att samarbetet med föräldrarna är då det gäller läsläxan?
 - Känner du att eleverna/föräldrarna uppskattar läsläxan?
 - Hur ser läsförmågan ut hos dina elever?
 - Tillämpar du alla sorters läsning i klassen?
 - Och på vilket sätt?
 - Kan du se om läsningen påverkar andra ämnen i skolan?
 - Hur ser du på läsläxan och läsutvecklingen nu efter vår intervju?

9.7 Enkät

Resultatet från föräldraenkäterna presenteras nedan med hjälp av tabeller och kommentarer.

Tabell 6.1 Fördelning av utdelade och inkomna enkäter i respektive klass.

Enkäter	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Antal utdelade	21 st	21 st	22 st	20 st	25 st	23 st
Antal återlämnade	15 st	13 st	15 st	16 st	17 st	14 st

Fråga 1. *Vilken skolform går ert barn i?*

Friskola (FS 2 och FS 6) eller kommunalskola (KN 2, KN 4, KS 2 och KS 5).

Fråga 2. *Elevens kön?*

Tabell 6.2 Fördelning mellan pojkar och flickor i respektive klass.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Flicka	9 st	4 st	4 st	6 st	11 st	10 st
Pojke	6 st	9 st	11 st	10 st	6 st	4 st

Fråga 3. *Vilken årskurs går eleven i?*

Svaret fick vi utifrån de klasser som vi genomförde enkäterna i.

Fråga 4. *Vad tycker ni som föräldrar om läsläxan?*

Tabell 6.3 Föräldrarnas åsikt om läsläxan i de olika klasserna.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Bra	100%	92%	100%	93%	100%	82%
Mindre bra						6%
Vet ej		8%		7%		
Har ej						11%

Fråga 5. *Tycker ni som föräldrar att ni fått den information som behövs för att hjälpa ditt barn med läsläxan?*

Tabell 6.4 Tabellen visar föräldrarnas åsikt angående informationen om läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	93%	84%	100%	81%	100%	85%
Nej				19%		
Vet ej	7%	16%				15%

Fråga 6. *Vet ni som förälder skillnaden mellan högläsning, tystläsning och att läsa högt för ert barn, då det gäller barnets språkutveckling?*

Tabell 6.5 Föräldrarnas kunskap om olika sorters läsning.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	73%	77%	73%	68%	76%	100%
Nej	7%	15%	20%	12%	17%	
Vet ej	20%	7%	7%	20%	7%	

Fråga 7. *Skulle ni vilja ha tydligare information om läsläxan?*

Tabell 6.6 Föräldrarnas syn på informationen som delgetts tidigare angående läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	7%	8%	13%	25%	12%	36%
Nej	60%	77%	80%	63%	64%	57%
Vet ej	33%	15%	7%	12%	24%	7%

Fråga 8. *Om ni fått information om läsning och läsläxan, hur har det gått till?*
(flera svarsalternativ) De som ej fått information kan gå vidare till fråga 9.

Tabell 6.7 I vilken form informationen har gått ut till föräldrarna om läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Veckobrev	7/15 st	7/13 st	5/15 st	3/16 st	12/17 st	9/14 st
Föräldramöte	10/15 st	2/13 st	1/15 st	3/16 st	5/17 st	7/14 st
Läsprotokoll	8/15 st	8/13 st	13/15 st	12/16 st	8/17 st	2/14 st
Invid. samtal	2/15 st	-	5/15 st	3/16 st	6/17 st	4/14 st
Har frågat läraren själv	2/15 st	2/15 st	2/15 st	-	-	-
Vet ej	1/15 st	-	-	1/16 st	-	-

Fråga 9. *Hur går ni tillväga då barnet gör läsläxan?*

(flera svarsalternativ)

Tabell 6.8 Tillvägagångssätt vid läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Sitter i lugn och ro	11/15 st	7/13 st	13/15 st	14/16 st	14/17 st	9/14 st
Gör annat under tiden	3/15 st	2/13 st	-	-	-	-
Barnet läser högt	14/15 st	3/13 st	12/15 st	15/16 st	15/17 st	13/14 st
Barnet läser tyst	6/15 st	10/13 st	6/15 st	9/16 st	4/17 st	7/14 st
Vi läser för barnet	4/15 st	1/13 st	4/15 st	2/16 st	3/17 st	3/14 st
Vi talar om texten	5/15 st	2/13 st	6/15 st	8/16 st	8/17 st	8/14 st

Fråga 10. *Tycker ni som föräldrar att barnet uppskattar läsläxan?*

Tabell 6.9 Föräldrarnas syn på hur de tycker att barnet upplever läsläxan.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	93%	61%	80%	70%	100%	78%
Nej	7%	23%	20%	12%		14%
Vet ej		16%		18%		8%

Fråga 11. *Anser ni att ert barn är en god läsare?*

Tabell 6.10 Föräldrarnas syn på barnet som läsare.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja	93%	100%	93%	81%	100%	100%
Nej	7%		7%	12%		
Vet ej				7%		

Fråga 12. *Skulle ni göra läsläxan på ett annorlunda sätt om läraren gett tydligare anvisningar om hur ni kan göra den och inte bara vad som ska göras?*

Tabell 6.11 Om föräldrarna skulle göra läsläxan på annat sätt om de fått information på annat sätt.

Svar	FN2	FN6	KN2	KN4	KS2	KS5
Ja		31%	7%	19%	5%	36%
Nej	66%	61%	33%	31%	47%	50%
Vet ej	34%	8%	60%	50%	48%	14%

9.8 Intervjuer av lärare

Kommunal skola söderort (KS 2)

Klasslärare år 2

Utbildning:

Lågstadie lärare, jobbat 31 år. Hon har gått barnkultur och etnologi 1 år på universitet.

Började 1993 i denna skola.

Syn på LÄS och SKRIV.

Grunden för att kunna klara sig i livet. Redskap för att kunna ta till sig kunskap. Hon ansåg att läsningen är grunden till alla ämnen.

Läsläxan:

Anpassar läsläxan till det ämne man läser. Har 23 elever, två av dessa kunde läsa när de kom till skolan år 1. Individuell läxa. Läser hemma för föräldrarna, de läser 15 minuter två gånger i veckan. Läraren lyssnar på fem elever per dag för att kunna följa deras läsutveckling och anpassa läsläxan efter varje individ. De har en loggbok där de fyller i hur mycket de läst och hur det går även vad som kan tränas mer på. De flesta föräldrar var delaktiga i elevernas läsläxa och fyllde regelbundet i loggboken. Bra läsare fick göra en bokrecension för att utvecklas mer. Viktigt att föräldrarna vet vad som förväntas av dem. Det är även viktigt att hon som lärare uppmuntrar föräldrarna att vara delaktiga, detta gjordes via veckobrev. Föräldrarna läste och köpte mycket böcker till dessa elever. Föräldrarna var även aktiva genom att ställa frågor angående läsläxan.

Viktig för dig:

Hon ser läsläxan som en kommunikationslänk mellan läraren och hemmet.

Info till föräldrarna:

Hon ansåg att hon gett bra information via föräldramöten och veckobrev, även vid individuella samtal. Informationen om läsläxan har denna lärare satt på insidan av varje loggbok där läsningen dokumenteras. På detta sätt fanns alltid tillväga gång sättet tillgängligt för föräldrarna.

Hjälp från föräldrarna vid läsläxan:

Alla föräldrar var aktiva och visade intresse för barnens läsutveckling.

Uppskattar läsläxan:

Alla uppskattade läsläxan, både föräldrar och elever.

Läsförmågan:

Alla elever i klassen läser. Målet i åk 2 är att ligga på LUS 12, i denna klass låg många på LUS 13. När de började i åk 1 låg många elever under medel i DLS, läsförståelsetest, men idag har alla arbetat sig uppåt, detta med god framgång. Hon ansåg att förståelsen var viktig.

Allmänt:

Läraren använder sig av all sorts läsning i klassen. Hon läste högt för klassen varje dag. Tyst läsning har de en gång per vecka och de hade även högläsning men här var det viktigt att ingen tvingades. Meningen är att komma igång med läsningen och tycka att det är roligt med skönlitteratur. Man måste kunna läsa och skriva.

Kommunal skola norrort (KN 2)
Klasslärare år 2

Utbildning:

1-7 lärare, inriktning SV/SO + engelska, gick ut 1996.
Har jobbat i 8 år som lärare och 2 år i denna skola.

Syn på LÄS och SKRIV:

Det är grunden. Men grunden läggs redan hemma när de är små och föräldrarna läser böcker för dem. Här skapas intresset och de får även uppleva fantasins värld. Grundlägger här hur orden låter och de får även närheten i lässituationen. Hon ansåg att det var viktigt att eleven även fick skriva då skrivning och läsning påverkas av varandra.

Läsläxan:

Läsläxa har de varje vecka. Den är individuell med olika svårighetsgrader för olika elever. De elever som är goda läsare läser ofta kapitelböcker. Varje vecka går eleverna till biblioteket. Det viktiga ansåg hon var att skapa läslust och att de läser. Hon tycker att läsläxan är bra. Många familjer har läsning i hemmet traditionellt men de elever som inte har detta skapas det genom läsläxan. Läsläxan följs upp via en läsjournal. Alla föräldrar tar del av den och skriver på den. Inför varje ny läsläxa lyssnade läraren av varje elev hur de läste.

Viktigt för dig:

Läsläxan är både en kommunikationslänk och språkfrämjande för eleven. Via läsläxan får föräldrarna en inblick i deras barns läsutveckling.

Info till föräldrarna:

Föräldrarna fick information då eleven började i F1:an, på föräldramötet. Vet inte om hon tog upp detta på årets föräldramöte. Hon har gett information via veckobrev, läsjournalen och utvecklingssamtal. Vid utvecklingssamtalet ansåg hon att det var bästa tillfället att delge föräldrarna denna information. Inga föräldrar har på eget initiativ sökt denna information.

Hjälp från föräldrarna vid läsläxan:

Föräldrarna är duktiga på att skriva i läsjournalen. Detta tyder på att de har suttit med sitt barn och det är även ett av målen ansåg hon.

Uppskattar läsläxan:

Ja, hon har inte hört annat.

Läsförmågan:

Den var väldigt spridd i klassen. Några svaga som har extra hjälp av specialpedagogen och några goda läsare, men alla kan läsa.

Allmänt:

De har all sorts läsning i klassrummet. Tyst läsning varje morgon i cirka 20 minuter.

Eleverna läser även högt i halvklass. Läraren avslutar dagen med högläsning för klassen.

Läsningen påverkar alla ämnen i skolan, exempelvis matematiken.

Hon tyckte att hon kunde se en skillnad på de elever som fått stimulans hemma i läs och skriv, det var svårare för de elever som inte fått detta.

Hon tyckte att det var bra att bli intervjuad då hon som lärare måste sätta ord på det hon gör.

Friskola norrort (FN 2)
Klasslärare år 2

Utbildning:

SV/SO grundskolelärare + läs- och skrivsvårigheter, gick ut 1998.
Har arbetat sex och ett halvt år, varit i denna skola 5 år.

Syn på LÄS och SKRIV:

Jätte viktigt. Hon lägger mycket tid på detta. Hon ansåg att läsningen var viktig för alla ämnen i skolan. När de sedan kommer upp högre upp i klasserna är det viktigt att de kan ta del av fakta texter

Läsläxan:

Läsläxa varje vecka. Läsläxan följs upp via läsprotokoll. Varje elev väljer sin egen bok.

Viktigt för dig:

Det viktigaste är att eleven ska få ett intresse för läsning och att de tycker att det är kul att läsa. Läsläxan ansåg hon var språkfrämjande och inte bara en kommunikationslänk.

Info till föräldrarna:

Hon tog upp detta på första föräldramötet i år 2 då hon tog över klassen. Klassen hade tidigare fått mycket bra information i år 1. Då informationen varit så utförlig tidigare ansåg hon inte att det behövdes informeras tydligare när de kom till henne år 2.

Hjälp från föräldrarna vid läsläxan:

Föräldrarna fyller i läsprotokollet och detta görs av alla. Hon tyckte att eleverna fick bra stöd hemifrån. Läsprotokollet utgör även en kontroll att eleverna och deras föräldrar har tagit sig tid att sitta ner och läst. . Läsprotokollet fylls i av föräldrarna, kanske viktigast för eleven att detta görs för att få en bekräftelse.

Uppskattar läsläxan:

Hon såg bara positiva sidor från elever och föräldrar.

Läsförmåga:

Klassen var mycket bra på att läsa. Eleverna uppskattade att läsa på morgonen. Vid biblioteksbesöken kunde hon se att eleverna gav varandra lästips.

Allmänt:

Hennes klass läser högt i halvklass och det är under dessa tillfällen hon kan lyssna av eleverna. De har även tyst läsning varje morgon i cirka:15-20 minuter. Läsning i smågrupper förekommer också. De går till biblioteket var tredje vecka. Hon anser att det viktigaste är att de läser, inte vad de läser. Läraren läste även högt för klassen.

När eleverna skriver rättar hon stavfel redan i år 2. Hon använder inte rödpenna här utan mer poängterar att det är fel för att det sedan ska bli snyggt och prydligt.

Efter denna intervju ansåg hon själv att hon kunde ha informerat föräldrarna igen och tydligare om läsläxans betydelse även fast de tidigare fått denna information.

Kommunal skolan norrort (KN 4)

Klasslärare: år 4

Utbildning:

Hon har gått på Lärarhögskolan 1-7 lärare med inriktning Språk och språkutveckling + engelska fördjupning + matte. Gått ut skolan för två år sedan.

Har jobbat ett år som fritidspedagog/förskollärare. Är nu mentor i år 4.

Syn på LÄS och SKRIV:

Läs och skriv är A och O, utan språk kommer vi ingenstans, det är grunden för mycket. Det påverkar alla ämnen i skolan och bland annat matten då det kommer till lästalen.

Läsläxan:

En gång per vecka och det följs upp via läsprotokoll, där föräldrarna ska skriva en föräldrakommentar. Alla har varsin bok som de läser högt ur varje vecka. Det viktiga är *att* de läser, inte vad de läser. Det är viktigt för eleven vad de läser och att boken är anpassad efter deras nivå, men genren är inte viktig för läraren.

Viktigt för dig:

Det är viktigt att de läser hemma i lugn och ro. Hon ansåg att läsläxan enbart var språkfrämjande och inte en kommunikationslänk med föräldrarna.

Information till föräldrarna:

Hon har gett det via månadsbrev där hon har tagit upp hur viktigt det är med läsförståelse och flytet i läsningen. Hon anser att informationen getts på bästa sätt. Skulle kunna ta upp det på föräldrasamtalet för att veta att alla tagit del av informationen.

Hjälp från föräldrarna vid läsläxan:

Det fungerar till 90 procent bra. En del har svårt att komma ihåg och ofta är det de som har behov av att läsa som missar läxan. Det är viktigt att föräldrarna lyssnar för att få insikt i sitt barns läsning och att de även gör något tillsammans.

Uppskattar läsläxan:

De flesta uppskattar läsläxan och skriver små kommentarer i läsprotokollet. En del föräldrar tyckte att läsläxan tar mycket tid och att det innebär mycket tjat på att göra den. Även att det kan vara jobbigt att lyssna.

Läsförmågan:

Det är väldigt spritt i klassen, en del läser bra och ligger på LUS 18, andra låg på knappt LUS 13. De som låg på LUS 13 fick extra läshjälp av specialpedagogen, det finns även en extra resurs i klassen som hjälper till.

Det finns sex elever med svenska som andraspråk i klassen.

Allmänt:

De läser högt cirka fyra gånger i veckan. Tyst läsning har de cirka tre gånger i veckan. När de läst sin bok färdigt får de skriva ett boklöv om bokens innehåll.

Andra former av läsning som förekom var stafettläsning och högläsning av läraren vilket var varje dag.

De har även andra läxor som matte, skrivläxa och engelskaläxa varje vecka.

Vi behöver vara duktiga och dugliga läsare för att klara oss.

Komunal skola söderort (KS 5)

Klasslärare år 5

Utbildning:

Idrottslärare i botten jobbat 23 år. Hon har gått två år SÄL utbildning fokus matte och svenska en del NO.

Klasslärare i 5 år.

Syn på LÄS och SKRIV:

Grunden är viktig. Viktigt med läs och skriv. Kunna ta till sig info från år 3 och 4:a.

Läsläxan:

Viktig, att de tog sig tid hemma att läsa själva eller med hjälp av ngn.

Läsläxa var 6:e vecka. Redovisar inför klassen enskild uppgift ex: karaktär, roller, miljö etc.

Läser mer i SO och NO, annan form av läsläxa för att få förförståelse.

De som inte får hjälp eller stöd hemma tycker hon synd om. Det syns på deras redovisningar att de inte fått tillräckligt med hjälp. Glappet blir större mellan bra läsare och mindre bra läsare.

Viktig för dig:

Ingen kommunikationslänk utan mer lärare och elev samarbete.

Info till föräldrarna:

Gått igenom LUS punkterna och var de bör ligga och hur de kan hjälpa sina barn att nå till rätt LUS punkt. Detta sker med varje enskild elev.

Hon anser att hon gett info på bästa möjliga sätt, veckobrev, enskilda lappar.

Föräldrarna har ej frågat på eget initiativ.

Ingen respons från föräldrarna ansåg hon som att allt var bra. Totalt svårt att få feed back.

Hjälp från föräldrarna vid läsläxa:

De som behöver hjälp får inte det hemifrån.

Uppskattar läsläxan:

Föräldrarna vet hon inte.

Eleverna har förstått att de får förförståelse då det gäller andra ämnen då de har läsläxa i SO och NO. De kan vara mer delaktiga i diskussioner.

Läsförmågan:

Stor spridning i klassen, från LUS 14 till 18. Målet i årskurs 5 är 18.

Alla kan läsa mer eller mindre.

Allmänt:

Klassen hade högläsning, tystläsning i olika former. De läste vid olika tidpunkter under skoldagen. Högläsning 3 gånger i veckan. Gemensam bok under olika perioder.

Mycket läsning sker via historia och religion.

Friskola norrort (FN 6)
Klasslärare år 6

Utbildning:

Hon har en mellanstadieutbildning på Lärarhögskolan i Stockholm, 3,5 år.
Började arbeta som lärare vårterminen 1973. Har arbetat i denna skola sedan höstterminen 1999.

Syn på LÄS och SKRIV:

Man banar väg i de lägre åldrarna för att få en bra språkutveckling genom att kunna läsa. Kunskap är viktigt. Läsningen påverkar självklart alla ämnen.

Läsläxan:

När hon tog över klassen i åk 4 fick eleverna läsläxa som skulle läsas högt för föräldrarna. Nu i åk 6 är det inte lika viktigt med högläsningen hemma utan att de läser. Hon följer upp läsläxan genom att ha diskussioner om vad de läst och ibland även frågor om boken. Här ska även föräldrarna skriva på läskort att eleven har läst, detta sker varje vecka. Nu i år 6 har de läsläxa i engelska, de ska läsa två till tre gånger för en förälder. Det finns alltid ett syfte med läsläxan, att de får se olika sorters texter, uttala ny ord med mera. De goda läsarna kan hon tycka "surfar på en våg" och ser inte läsningen som något viktigt. Medan de svaga läsarna måste läsa mer. Här ligger mycket på föräldrarna.

Viktigt för dig:

Huvudsyftet med läsläxan är att den är språkfrämjande och för läsningen framåt med bättre resultat.

Info till föräldrarna:

Hon tycker att hon informerat föräldrarna bra genom föräldramöten, veckobrev och informationsbrev.

Hjälp från föräldrarna vid läsläxan:

Hon har inte 100 procentig uppslutning av föräldrarna vid läsläxan. Varierar mycket från föräldrar till föräldrar, några noggranna och några enklare anteckningar.

Uppskattar läsläxan:

Hon tror att eleverna uppskattar läsläxan och att de inser vikten av läsningen. Några kan vara dåliga på att lämna protokollet. Föräldrarnas har uttryckt sin åsikt om högläsningen, då de själva fick se en förbättring mot slutet. Att läsa hemma ett visst antal sidor varje vecka med redovisning på läskortet tycker majoriteten av föräldrarna är bra. Ett få tal har svårt att hitta bra böcker som eleven vill läsa.

Läsförmågan:

Det är stora skillnader i klassen. Men alla kan läsa. Hon kan se att det är skillnad mellan pojkar och flickor då det gäller läs- och skriv. Flickor läser och pratar mer än pojkarna. Hon tror att flickorna pratar mer i leken och därigenom övar upp en dialog. Svaga läsare är

oftast pojkar. Specialläraren hjälper till där det behövs. Det är viktigt att eleven får en säkerhet i sin läsning för att kunna ta till sig kunskap i högstadiet och senare i livet.

Allmänt:

Hon arbetar mycket med skrivning i klassen. De skriver egna sagor i olika teman, i åk 4 var det troll, åk 5 sagor och i åk 6 rysare. De som tycker det är svårt att skriva utifrån sin egen fantasi får skriva av en befintlig saga för att öva skrivandet. Här får de använda sin fantasi och ge upplevelse i berättandet och de får även en röd tråd genom berättandet. Genom att de får skriva i olika genrer övar de upp skrivandet och sitt ordförråd. De har även veckans ord varje vecka. De har då tolv ord som de ska skriva om, vilket hon menar att de ska nötas in. De har sedan förhör av varje veckans ord. Detta uppskattar eleverna. Eleverna skriver även dikter, eleverna har fått varsin bok där de ska illustrera dikterna. Genom att de tillverkar saker själva skapas glädjen att få ha gjort något som man är stolt över och inte bara ett papper som ligger någonstans.

När de skapat egna texter får de läsa upp varandras inför klassen. De har då tidigare gått igenom hur man ska läsa för att det ska vara tydligt, högt och i lagom takt och med inlevelse för att alla ska förstå det lästa. De får här redskap på vägen för att kunna göra sin röst hörd, ge åsikter och värdera, lyssna på andra och även kunna ändra sin åsikt. I friskolan anser man att det är viktigt att kunna tala högt och inför andra.

Skönlitterära böcker läses högt i halvklass. De använder sig även av stafettläsning, men här kan det ofta bli samma elever som läser, därför varierar klassen genom att alla läser två sidor var.

Läraren kan efter intervjun se att man kan trycka hårdare på vissa delar då det gäller läsläxan, särskilt samarbetat med föräldrarna. Hon ser samarbetet likt en triangel, där läraren, föräldrarna och eleverna ska samverka för ett gott samarbete.

9.9 Tackbrev till föräldrarna

Stockholm 080609

Hej alla föräldrar!

Vi vill tacka för att ni tog er tid att svara på vår enkät angående ert barns språkutveckling då det gäller läsläxan. Vår uppsats, Läsläxa, varför det?, är nu klar!

Tack vare alla svar som vi fick in blev vår undersökning genomförbar och resultatet av hela undersökningen finns att se på nätet från juli månad. Är ni intresserade kan ni gå in på www.usos.su.se och se under fliken student-examensarbete och söka på vår uppsats, Läsläxa, varför det?.

Vi hoppas att det blir en givande läsning och att ni nu får en varm och skön sommar.

Hälsningar

Anette och Helena

9.10 Tackkort till lärarna

Stockholm 080609

Hej!

Vi är nu klara med vår uppsats, Läsläxa, varför det?

Det har varit ett hårt arbete men väldigt lärorikt då vi genom era intervjuer fått mer kunskap kring språkutveckling och på vilka sätt man kan arbeta för att på bästa sätt ge eleverna bra förutsättningar i deras språkutveckling.

Vi vill nu tacka er så mycket för att ni tog er tid till oss under våren med att få intervjua er. Det var värdefullt för vår undersökning och för oss själva.

Hela materialet finns att se på nätet från juli månad. Är ni intresserade kan ni gå in på www.usos.su.se och se under fliken student- examensarbete och söka på vår uppsats, Läsläxa, varför det?. Hoppas uppsatsen är givande för ert fortsatta arbete med läsläxor.

Hoppas ni får en varm och skön sommar.

Hälsningar

Anette och Helena

